

naša luč

1980

2

Nadaljujemo z odgovori prof. Rodeta na napačne trditve prof. Rusa v učbeniku za 7. in 8. razred osemletk Družba in socialistična morala.

● **Rus trdi, da je bil glavni spoznavni vzrok vernosti nevednost.**

Vprašanje je zastavljeno do kraja poenostavljeno. Nedvomno, človek se je spraševal. Pa ne samo o „bolezni, blisku, gromu in potresu“, kot pravi Rus. Zastavljaj si je tudi globlja in bolj notranja vprašanja o svoji usodi, o smrti, o nesmislu, o praznini in tesnobi, o svojih porazih. In ker ni našel odgovora na ta vprašanja v sebi, v okviru tega sveta, ga je iskal v nadčutnem svetu in se tako srečal s tem, kar veroslovje imenuje sveto. V naravnih pojavih in v svojih notranjih izkustvih je dojemal neko višjo, nadzemljsko razsežnost, toda teh pojavov in izkustev ni enačil z božanstvom. V teh pojavih je videl samo *razodevanje* božanskega.

● **Nekateri so se že v starem veku postavili proti predstavam Boga po človeški podobi. Rus navaja grškega modrijana Ksenofanesa, vendar ne v celoti. Tako daje učencu misliti, da je ta zagovarjal ateizem.**

Ksenofanes se ni boril proti veri, marveč proti popačenju vere. Boril se je za očiščenje vere. Bojeval se je za očiščenje vere od preveč preprostih predstav božanstva. Potem ko zavrže smešna človeška pojmovanja o Bogu, pravi: „Eden je Bog, najvišji je on med ljudmi in bogovi, ne po postavi podoben ljudem, še manj po mišljenju.“

● **Omenjeni učbenik pobija misel, da bi se moglo iz reda in smotrnosti v svetu dokazati bivanje Boga.**

Ali more znanost zanikati, da red in smotrnost prihajata od njega? V imenu kakšnih izsledkov? Znanost ugotavlja red in smotrnost v svetu, ne more pa zanikati, da to prihaja od nekega višjega Počela. Znanost pušča to vprašanje odprto. Kdor bi trdil, da imata red in smotrnost svoj izvor v svetu, bi dejansko zapadel v zmoto, da je narava Bog, kar pa nima nikakršne podlage v znanosti. S

vsak zakaj ima svoj zato

tem sprejemamo svet kot nekaj, kar je samo od sebe, večno, neuničljivo, samozavestno, neizčrpno, neomejeno. Skratka — Bog. Pa smo zopet v nežnanstveni podobi vesolja.

● **Rus trdi: ker je znanost dokazala, da svet ni bil ustvarjen v nekaj dneh, kot trdi sveto pismo, naj bi bilo s tem tudi dokazano, da sveta ni ustvaril Bog.**

Vsak slovenski otrok, ki je poučen v veri, ve, kako je treba razlagati prva poglavja svetega pisma, ki govorijo o stvarjenju sveta v šestih dneh. Toda tega vprašanja ne enači z vprašanjem o stvarjenju, ki je čisto druge narave.

● **V omenjenem učbeniku je zapisano: „Znanost poskuša razložiti, kako so vsak pojav našega sveta povzročili drugi naravni pojavi iz istega sveta, ne pa božanska bitja.“**

Znanost preprosto ugotavlja dejstva, vsak pojav skuša razložiti s svojim neposrednim vzrokom, ne izključuje pa „nadnaravnih bitij“. O tem znanost ne more reči ničesar. Kar koli bi rekla v smislu izključevanja nadnaravnih vzrokov, bi bilo proti njenim načelom. S tem bi že preokročila območje svoje pristojnosti.

● **Rus trdi, da so „cerkvena vodstva večkrat preganjala znanost. Nikoli pa ni znanost preganjala cerkv in religij“.**

Iz nekaj primerov, ki jih je Cerkve obžalovala, hoče Rus ustvariti bajko o Cerkvi — nasprotnici znanosti, kar je povsem krivično in zgodovinsko netočno. Tudi ateistična oblast je v imenu „znanosti“ v tem stoletju mnogokrat preganjala znanstvenike, zgodovinarje, umetnike, da se je šla celo nekakšno lažno znanost, ki naj bi potrjevala njene materialistične predpostavke.

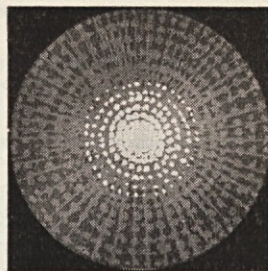
● **Učbenik pravi: „Cerkvena vodstva so čutila, da znanost ogroža vpliv cerkve v neprosvetljenih množicah. Dolgo so ljudje verjeli cerkvi, da vse pojave povzročajo božanske sile, ki jih zastopa cerkev. Zato so bili ljudje cerkvi bolj pokorni. Ko pa je znanost odkrivala vse več naravnih vzrokov za te pojave, se je cerkev začutila ogroženo. Zato je cerkev strogo nastopala do znanstvenikov, ki so trdili, da zemlja ni središče vsega sveta, ki bi ga ustvaril Bog, in da so človek in živa bitja nastala naravno, po dolgotrajnem razvoju.“**

Človek komaj verjame, da je mogel prof. Rus zapisati te stavke. Spet smo pred prebrisanimi varalci („cerkvena vodstva“), ki jih skrbi samo to, kako bi obdržali „neprosvetljene množice“ pod svojim vplivom in izkoriščali njihovo nevednost, da bi bili Cerkvi „bolj pokorni“.

Če je prišlo v 16. in 17. stoletju do sporov med znanstveniki in cerkveno oblastjo, je bilo zato, ker bogoslovni učenjaki niso razlikovali med tem, kar sodi v področje znanosti, in onim, kar sodi v področje vere. Ker so napačno pojmovali nekatere izjave svetega pisma in so jih vzeli kot znanstvene trditve, ne pa kot versko sporočilo. Ker niso uvideli, kar jim je že tedaj dejal Galileo Galilei (ki je bil globoko veren in v stvarih vere Cerkvi iskreno „pokoren“): „Sveto pismo ni za to, da nas seznaja s tem, kako se vrtijo nebesa, marveč za to, da nam pove, kako pridemo v nebesa.“

Franc Rode

*Slika na naslovni strani:
DOLINA VOJ v Bohinju s pogledom na Tosc.*

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 29
februar 1980

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornbock.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	5 angl. f.
Avstrija	120 šil.
Belgija	280 belg. fr.
Francija	40 fran. fr.
Italija	8000 ital. ltr
Švica	18 švic. fr.
Nizozemska	19 niz. gld.
Nemčija	18 n. mark
Švedska	40 šv. kron
Avstralija	8 av. dol.
Kanada	12 kan. dol.
USA	10 am. dol.

Razlika v cenah je po-
gojena zaradi neenakih
poštnin v posameznih dr-
žavah in različnih deviz-
nih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo po-
verjeniki in uprava „Naše
luči“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.

Printed in Austria

za uvod

ZNAMENJA IN KLICAJI se imenuje priloga ljubljanske Družine, ki je pred kratkim izšla (18. 11.) in smo o njej poročali v zadnji Naši luči. V tej prilogi so se štirje profesorji ljubljanske bogoslovne fakultete znanstveno soočili z nekaj poglavji knjige Vojana Rusa Družba in socialistična morala, obveznega učbenika za 7. in 8. razred osnovnih šol v Sloveniji. Ugotovili so, da piše knjiga o krščanstvu izkrivljeno in je tako del načrtna ateizacije šol v Sloveniji. To vsiljevanje brezboštva pa nasprotuje osnovnim človekovim pravicam otrok vernih staršev: te postavlja v neenakopraven položaj v družbi in jih žali.

V sleherni urejeni družbi je tako, da odgovorni krivico takoj, ko jo odkrijejo, odpravijo in se tistim, ki se jim je krivica godila, opravičijo. Nič tega se ni sedaj zgodilo v „samoupravnem socializmu“, pač pa ravno nasprotno: režim se je na različnih družbenih plasteh z živo in pisano besedo zagnal proti tistim, ki so na krivice opozorili. Spet se je začela že dokaj obrabljena plošča o oživljanju klerikalizma, iskanju posebnih pravic, politizaciji Cerkve, posameznih skrajnejših itd., itd. In to samo zato, ker so se verni potegnili za osnovne človekove pravice!

Kdaj bodo v slovenskem prostoru dani pogoji za iskren dialog?

Uredništvo Naše luči je v zadnjem času prejelo spet vrsto pisem naših bralcev iz vrst zdomcev, v katerih se ti pritožujejo, da so jih ob božičnem obisku domovine organi državne varnosti ponovno ZASLIŠEVALI, ali hodijo k maši, jih od maše odvrčali in nagovarjali, naj bi vohunili med zdomci v prid režimu.

Ali ne bi bil že čas, da bi zastopniki Vatikana in slovenski škofje pregledali skupaj z zastopniki jugoslovanskega režima Protokol in Splošno listino OZN o človekovih pravicah ter opozorili režim na določila teh dveh dokumentov?

Doslejšnje neprekinjeno ribarjenje v kalnem spravlja zatiranje jugoslovanskega režima o enakopravnosti vernih v tamkajšnjem prostoru v dvomljivo luč. Trditev, da ni bilo v Sloveniji nikoli toliko verske svobode, kot je je danes (Dolanc), imamo pa za neresno.

Na seji republiške konference SZDL Slovenije 17. 12. v Ljubljani je njen predsednik Ribičič povedal med drugim tudi tele nedvoumne besede: „POLITIČNI PLURALIZEM ni in ne more biti perspektiva naše socialistične družbe.“ Izraženo bolj preprosto: „Dokler smo na Slovenskem mi gospodar, bo tu ena sama politična stranka, namreč komunistična.“

Vsi napredni ljudje sveta so soglasni v prepričanju, da družbena ureditev, v kateri je dovoljena le ena politična stranka, ni demokratična. Pa tudi v tem, da je samo demokratično urejena družba vredna človeka 20. stoletja. Le demokracija namreč tudi v resnici, ne samo na papirju, spoštuje osnovne človekove pravice.

V novoletnem govoru je Tito razglasil GOSPODARSKO UTRDITEV za glavno notranjedružbeno nalogo Jugoslavije v letu 1980. Spričo visoke inflacije in velike izgube v plačilnem obračunu je pozval Tito k letu „naj-

„ZLATI GLAS ŠTAJERSKE“ — Poslušalci radia Šmarje pri Jelšah so za „Zlati glas Štajerske“ v letu 1979 izbrali pevca Andreja Šifrerja, ki se je poslušalcem na Kozjanskem predstavil s koncertom v Kulturnem domu v Šmarju pri Jelšah.

OSEBNI DOHODKI — V slovenskem gospodarstvu so se osebni dohodki povečali v letu 1976 za 15,5 odstotka, v letu 1977 za 19,4 odstotka, leto kasneje za 22,1 odstotka in v prvih desetih mesecih minulega leta za 23,9 odstotka. Lani je bil povprečni osebni dohodek v prvih devetih mesecih 7.085 dinarjev.

in doma?

večjega reda in odgovornosti“. Od občanov bodo terjali „resno zategnitev pasu“.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 31. 12. 79.

„SLABO GOSPODARSTVO NA POLJSKEM je pogojeno s partijo.“ Tako so ugotovili poljski katoliški škofje na svoji skupni seji, ki se je vršila v Varšavi in se izčrpno ukvarjala s poslabšanim gospodarskim in socialnim stanjem. V izjavi stoji: „Doslej niso bili odločilni ne strokovnost, ne delovna usposobljenost, ne uspeh, ne poštenost. Izbranci (za državne službe) so kimavci naproti vladajočemu svetovnemu nazoru.“

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 19. 12. 79.

Predsednik komiteja organizacije ZKJ v JLA generalpolovnik Dane Cuić je v intervjuju za Borbo orisal vlogo in pomen komunistov pri nadaljnjem razvoju naše armade. Danes ni enote, poveljstva ali ustanove JLA, v kateri ne bi bilo osnovne organizacije ZK. Danes so člani ZKJ: skoraj 99 odstotkov oficirjev, 94 odstotkov mlajših oficirjev, 65 odstotkov civilnih oseb in precejšen odstotek vojakov.

DELO, Ljubljana, 17. 12. 79.

KRIŽAJ PRVIČ DRUGI V SLALOMU — V prvem slalomu letošnjega tekmovanja za svetovni pokal je Tržičan Bojan Križaj dosegel svoj doslej največji uspeh v tej disciplini, ko je dosmučal na cilj z drugim najboljšim časom.

350.000 HEKTARJEV OPUŠČENIH ŽEMLJIŠČ — Slovensko gozdarstvo bo moralo v prihodnjem sredoročnem obdobju vložiti precej več denarja za obnovo gozdov. Opuščenih kmetijskih zemljišč in gmajn je namreč že blizu 350.000 hektarjev, kar pomeni 17 odstotkov slovenske zemlje. Desetino te zemlje bi lahko uredili v nasade sadnega drevja, tretjino bi pogozdili, tri petine pa prepustili naravnemu zaraščanju.

NOVI DIAKONI — Na zadnjo adventno nedeljo so slovenski škofje posvečali za diakonsko službo nekatere bogoslovce. Nadškof dr. Jože Pogačnik je v ljubljanski stolnici posvetil 16 novih diakonov. V mariborski stolnici je škof dr. Vekoslav Grmič posvetil v diakonsko službo deset bogoslovcev iz mariborske škofije. Koprski škof dr. Janez Jenko pa je posvetil pet bogoslovcev za diakonsko službo.

PROMETNA KOPRSKA LUKA — V koprskem pristanišču so minulo leto pretovorili 2.387.000 ton blaga, kar je skoraj 29 odstotkov več kot v letu 1978.

NOVI STIŠKI OPAT — V nedeljo, 6. januarja, je ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik v Stični na Dolenskem ob navzočnosti vizitatorja cistercijskega reda dr. Kassiana Lautererja umestil novega stiškega opata, dr. Antona Nadraha. Novi opat je doma iz Stične. Študiral je na ljubljanski bogoslovni fakulteti, kjer je tudi doktoriral leta 1969.

*

BEGUNJE — Tovarna športnega orodja „Elan“ v Begunjah sodi med tista delovna podjetja v radovljški občini, ki so nosilec razvoja občine. V „Elanu“ je največja proizvodnja smuči, uveljavlja pa se tudi s športnimi orodji ter z izdelki iz plastike. Precej svojih izdelkov, zlasti smuči, prodaja podjetje tudi v inozemstvo.

BRESTANICA — V brestaniškem gradu so odkrili romanski portal iz 12. stoletja in renesančni leseni stolp iz 16. stoletja, pred kratkim pa iz približno istega obdobja tudi zanimive freske, ki so redka izjema na Slovenskem zaradi posvetnih motivov. Obnovili so tudi zunanje stene in so pri teh delih v notranjosti dvorišča odkrili temelje prejšnje stavbe, ki so bili zgrajeni okoli leta 800 po Kr.

BREZOVICA — S slamo kritih hiš, zgrajenih iz lesa in blata, ob katerih marsikateremu starejšemu Prekmurcu uide spomin nazaj, je čedalje manj. Zdaj so take hiše že prava redkost, pa še te razjeda zob časa. V rojstnem kraju znanega pisatelja Miška Kranjca ni več nobene take hiše. Ohranila pa se je še v sosedni vasi Brezovici. V tej „cimprani hiši“ živi zdaj Vinčesova Barbara.

CELJE — Zdravstvena šola v Celju je pred kratkim slavila petindvajsetletnico. V vseh letih svojega obstoja se je izšlo več kot 600 medicinskih sester.

CELJE — Celjski „Izletnik“ je decembra s posebno slovesnostjo proslavil 50-letnico obstoja. Za začetek prometno-gostinsko-turističnega podjetja štejejo leto 1929, ko je tedanja občina ustanovila „Avtobus mesta Celja“. Ta je imel dva avtobusa, današnji „Izletnik“ pa jih ima nad 270, zaposlenih pa je 630 delavcev.

DOBROVNIK — V tej pomurski krajevni skupnosti bi ABC Pomurka rada odkupila 50 hektarjev zemljišč, in sicer v Žitkovcih. Ker ABC Pomurka izkorišča domala vse poljske poti proti Žitkovcem, prizadeti zahtevajo, da tudi ona skupaj s krajevno skupnostjo Dobrovnik pravi in uredi poti. Nekateri kmetje v Žitkovcih in Dobrovniku pa še vedno niso prejeli odškodnine za zemljišče, ki jim je bilo odvzeto ob regulaciji potoka.

GODEMARCI — Zakonca 93-letni Janez in 90-letna Ana Korošec sta v Godemarcih pri Ljutomeru slavila briljantno poroko. Čeprav je bil Janez Korošec v prvi svetovni vojni hudo ranjen, je zdrav in čil dočakal 65-letnico skupnega zakonskega življenja.

GORNJA RADGONA — Tik pred letošnjim novim letom so na radgonskem gradu delavci Gorenja „Elrad“ postavili televizijski pretvornik za sprejem prvega programa Radio-televizije Ljubljana.

JESENICE — Pihalni orkester je senjskih železarjev je priredil koncert ob 105-letnici obstoja. Godbeniki so na koncertu dobili zlati kipec Koste Avraševića, ki so si ga pred nedavnim zaslužili na 13. srečanju jugoslovanskih ljubiteljskih pihalnih orkestrov v Valjevu.

JESENICE — Tu je bilo sedemdnevno srečanje gledaliških skupin slovenskih železarn, ki je bilo že četrto po vrsti. Poleg domačinov

so sodelovali železarji iz Štor in Raven, kot gosta pa sta nastopila Sentjakobsko gledališče iz Ljubljane in gledališki krožek Slovenske gimnazije iz Celovca.

KAMNIK — V razstavišču „Veronika“ je bila odprta razstava z naslovom „Kamniški kulturni delavci“. Kulturni center iz Kamnika je s sodelovanjem z Narodno in univerzitetno knjižnico iz Ljubljane pripravil pregledno knjižno razstavo avtorjev, ki so izšli iz Kamnika in njegove okolice. Razstavili so samo nekatere avtorje iz obdobja zadnjih treh stoletij in pol. Dela starejših avtorjev niso bila doma dostopna, pri novejših pa so se morali omejiti zaradi prostorske stiske.

KOPER — Radio Koper-Capodistria je konec leta s posebno slovesnostjo obhajal 30-letnico obstoja.

KOPRIVNICA — Tu je bila razstava slik, karikatur, fotografij in scenske domislice koprivniškega slikarja Toma Borša. Razstavljenih je bilo več kot sto del.

KRANJSKA GORA — Na 19. tekmovanju za „Pokal Vitranca“ je končno prvič stopil na najvišjo stopnico zmagovalnega odra naš smučar: Bojan Križaj je zanesljivo zmagal v veleslalomu in v slalomu. Nastopalo je 105 tekmovalcev iz 12 držav.

KRESNICE — V Kresnicah pri Litiji so odprli novo pošto poslopje, ki bo opravljalo vse poštno, telefonske in telegrafske storitve. V njem bo avtomatska telefonska centrala z začetno zmogljivostjo štiristo priključkov in končno zmogljivostjo dva tisoč priključkov.

LIPOVCI — V Lipovcih pri Murski Soboti so asfaltirali vse vaške ceste v dolžini 6,5 km, nekatere pa so prevlekli s finim asfaltom. Še letos nameravajo preurediti staro osnovno šolo v otroški vrtec ter urediti večnamensko dvorano.

LJUBEČNA — Tu so bili minulo (dalje na strani 9)

NAZARJE so lesnoindustrijski kraj ob sovodnji Savinje in Drave.

Jugoslavija ima **SOVJETSKI VPAD V AFGANISTAN** za nov udarec proti neuvrčenosti. Spet se je izkazalo, da nima gibanje neuvrčenih ničesar v roki, niti vsaj besede, da bi se takšnim dejanjem postavilo po robu. Spoznanje, da prinaša politika neuvrčenosti morda publiciteto, vedno manj pa varnosti, mora učinkovati na Jugoslavijo uničujoče. Zdi se, da spravlja nemoč ZDA proti nevarnostim, kakršna bi utegnila zadeti tudi Jugoslavijo, Beograd ob živce. Decembra bi bil moral ameriški zunanji minister Vance obiskati Beograd, pa je obisk zaradi dogodkov v Teheranu odpovedal. V Jugoslaviji imajo vtis, da nima Washington za Balkan niti več časa, kaj šele zavzeto zanimanje.

**FRANKFURTER
ALLGEMEINE ZEITUNG,
Frankfurt, 2. 1. 80.**

malo premisleka ne škodi

POGUM nam je potreben. Večni jokavci, nergači, lenuhi in objovalci samih sebe naj ostanejo „za pečjo“. V metez življenja lahko stopi le pogumen človek. Celo po naravi plašen je lahko junak v moči milosti.

...
DROBNJAKARSTVO „vaških potovk“, sodni izreki samozvancev to ubija. Ko sem strtl in vznemirjen zaradi nesloge in preprirov, zaradi krivičnih obsojanj in podtikanj, mi mora biti rešilna misel: nad vsem nerazumljivim prerivanjem, nad vso zapletenostjo življenja, nad vsemi navzkrižji in nasprotji plava mirna in nežna, preprosta ljubezen vélikega Boga.

Bog, ti me ne zapusti, pa bo vse dobro! Daj mi svoj mir, globok mir, ki ga svet ne more dati! In zavest, da sem izpolnil tvojo voljo!

...
KRŠČEN sem bil. Če bi kamen spregovoril, bi to ne bil tako velik čudež, kot se je tisti dan zgodil z menoj. Biti božji otrok, presega vsa človeška merila. Zato blagoslovljen krstni kamen, kjer sem prejel nadnaravno življenje! Pozdravljen dan, ko se je vame razlila božanska luč! Hvala Bogu za to posebno pravico, ki je milijoni in milijoni nimajo!

In zdaj? Nobena žrtev mi ne sme biti prevelika, da ohranjam božje plemstvo, da živim in umrem sredi božje družine.

...
Če hočem V KORAK S KONCILSKO PRENOVO, potem je moja glavna naloga: graditi v sebi skladno krščansko osebnost.

Francišek Asiški ni bil slep: dobro je videl, a nikogar obsodil, pa tudi nikogar čakal. Zato je bil največji prenovitelj v zgodovini krščanstva.

Mi tarnamo, čakamo, obsojamo. On je šel naprej in nikoli ni pobral kamna, ki so ga vrgli vanj. Kako globoko je treba razumeti evangelij!

...
IŠČITE predvsem BOŽJE KRALJESTVO! V tem je ločilnica. Pa naj bo učen teolog, duhovnik v dušnopastirskem delu, laik, star ali mlad, za vsakogar je odločilno vprašanje: Ali iščem božje kraljestvo ali iščem sebe?

Naj bodo še tako glasni, naj še tako obsojajo Cerkev, če iščejo sebe, bodo ostali pri sebi. Krščanski prerod bo šel mimo njih. Odšli bodo v pozabo.

Janez Dobri — to ime bo najbrž ostalo za papeža Janeza XXIII. — ni bil velik v bleščečih nastopih, ne v učenosti, ne v diplomatskih sposobnostih — v vsem tem so ga prekašali drugi papeži. Svetovno glasovanje, javno in tajno, tudi glasovanje mladine, pa ga je proglasilo za vzor človeka. Bil je poosebljena dobrotà.

Iskal ni sebe, iskal je Boga in človeka. V tem je njegova veličina. Bil je dober.

V tem je veličina vsakega človeka.

Franc Sodja

slovenski kristjan v zgodovini

ne, slovenskim kristjanom se ni treba sramovati svoje zgodovine — razume se pa, da ni nič človeškega brez napak

V prejšnji številki NAŠE LUČI smo objavili iz brošure ČLOVEK IN KRISTJAN V DANAŠNJI SLOVENSKE DRUŽBI IN CERKVI, ki jo je izdal Nadškofijski ordinariat v Ljubljani, prvi del zapisa pod gornjim naslovom. Danes ponatiskujemo drugi del.

PROTESTANTSKA IN KATOLIŠKA PRENOVA

Zaradi povezanosti cerkvenega vodstva z vladajočim slojem se je morda vez med ljudstvom in cerkvenim vodstvom zrahljala, kar je omogočilo prodor protestantskih misli reformacije na Slovensko. Med vzroki reformacije pa je tudi verska kriza 15. stoletja. Tu se je morda pojavila neka oblika obupa ob vsem gorju, ki je zadelo ljudstvo zaradi turških vpadov in zaradi brezsrčnosti gosposke.

Sicer pa reformacija ni zgolj upornost. V njej je tudi volja do ponotranjenega, resnejšega krščanstva, ko se človek ne zanaša toliko na zunanja dela, ampak se ves preda Bogu v veri in zaupanju. Je voljan vzpostaviti z Bogom bolj pošten in spoštljiv odnos.

Slovensko protestantsko gibanje je zbralo okrog sebe izredno spo-

sobne, delavne in odločne ljudi, ki so vedeli, kaj hočejo, ki so se na svoje poslanstvo pripravili, ki so naglo in uspešno ustvarili sredstva za uveljavitev svojega gibanja. Kljub temu pa iz različnih razlogov niso uspeli.

Katoliška prenova je zasledovala v bistvu iste cilje kot protestantsko gibanje in jih vsaj v neki meri tudi dosegla. Glavni nosilci misli katoliške prenove so bili pri nas ljubljanski škof Hren, jezuiti med višjimi sloji, kapucini pa med preprostim ljudstvom.

Vsak po svoje si je prizadeval za globlji pouk ljudstva v verouku, za resnejše krščansko življenje, za pristnejši odnos do Boga, za bolj spodobno bogoslužje. Naše številne baročne cerkve so večinom postavili ali pa prenovili po okusu časa v tej dobi. Te cerkve s svojim notranjim veseljem in prazničnostjo še danes močno vplivajo na versko čutenje Slovence. Poseben vpliv imajo ponekod razna cerkvena slavlja, ki so še vedno priljubljena.

JANZENIZEM

Janzenizem, ki se pojavi pri nas proti koncu 18. stoletja, je nekakšen odpor proti prazničnemu baročnemu ozračju v Cerkvi, proti

številnim ljudskim pobožnostim, češčenju Matere božje, raznih patronov, proti romanjem in križevim potom in drugim oblikam ljudske pobožnosti. Predvsem pa je janzenizem npravna in zakramentalna strogost.

Na splošno je janzenizem pustil pri nas globoke sledi. Ko se primerjamo z drugimi narodi katoliških izročil (predvsem latinskimi) in odkrijemo, da smo manj sproščeni, rečemo: janzenizem. Ko odkrivamo v sebi nepremagljive težnje po kar se da natančnem izpolnjevanju sleherne pičice postav, rečemo: janzenizem. Ko opazimo, kako je naše krščanstvo nezaupno do zdravega in močnega življenja, rečemo: janzenizem. Krivdo za našo utesnjenost, slabokrvnost in pikolovstvo valimo na janzenizem.

V resnici janzenizem pri nas ni bil nikdar splošna ljudska težnja. Nasprotno, ljudstvo ga je odklanjalo. Razširil se je le med duhovščino, in še to pretežno na Kranjskem. Na Štajerskem ga je bilo kaj malo. Vendar je prek duhovnikov pustil sledi v ljudstvu.

Janzenistično usmerjeni duhovniki so zelo poostrili sodila za prejem zakramentov, kar je ljudi odvrčalo od zakramentov. Zelo

PTUJSKA GORA je znana po kamnitem reliefu Marije in množice oseb, mnogih od njih zgodovinskih.

Luč sveta

● **MATI TEREZIJA** je prejela Nobelovo nagrado za mir 1979. Ko je prišla ponjo na Norveško, je povedala, da jo sprejema v imenu najbolj revnih. Pred podelitvijo nagrade je prosila vse navzoče — med njimi so bili norveški kralj z družino, predsednik vlade s skupino ministrov in vrsta najvišjih predstav-

nikov gospodarskega in kulturnega življenja — da naj skupaj z njo zmolijo molitev za mir. Nato se je zavzela za nerojene otroke: „Najlepša pot do miru je tista, s katero bomo omogočili vsem otrokom sveta, da se bodo rodili.“ Za svoje reveže je dobila nagrado 192.000 dolarjev, dalje 7.000 dolarjev od odpovedanega kosila — sama je prosila, naj bi ga ne bilo — 70.000 dolarjev so pa nabrali Norvežani še posebej. Indijska vlada jo je oprostila davkov od tega denarja, ki bi znesli skoraj 80 %. Decembrska številka slovenske Naše žene je zapisala,

da je mati Terezija „upornica proti dogmam katoliške Cerkve oziroma takšnega katolištva, kot ga poznamo mi“. To pisanje je v prvem delu neresnično, v drugem pa farizejsko.

● **FULTON SHEEN**, znani serboameriški „televizijski škof“, je umrl. Že leta 1930 je začel na ameriškem radiu z govori o katoliški veri, kasneje je vodil „katoliško uro“ po televiziji. Od 1951 do 1957 je razlagal po televiziji pred 30 milijoni gledalcev Kristusov nauk. Napisal je 60 knjig. V ZDA je vodil tudi

(dalje na strani 8)

strogo in brez uvidevnosti so obsojali npravne prestopke, kar je vneslo v človekovo razmerje do Boga neki hlad in strah, ki še ni-
sta izginila iz slovenske zavesti. Z janzenizmom se je pojavila tudi npravna ozkost, ki je bila dokaj značilna za slovenskega kristjana, kolikor ni splošna in nepremagljiva težnja človeškega duha.

NARODNO PREBUJENJE IN „KLERIKALIZEM“

19. stoletje je doba narodnega prebujanja pri Slovencih. Pri tem so imeli odločilno vlogo duhovniki. Imenujmo nekatere: Valentin Vodnik, Matija Majar Ziljski, Božidar Raič, predvsem pa škof Anton Martin Slomšek. Pa še mnogo drugih slovenskih duhovnikov, ki so ljubili svoj narod in so se zanj žrtvovali, ki so ga vzgajali v evangeljskem duhu in se trudili, da bi iz slovenskega človeka naredili dobrega in poštenega kristjana. Skušali so mu pomagati pri umnejšem gospodarstvu in pri izobraževanju na sploh.

Vse to je močnejše uveljavilo Cerkev na Slovenskem, hkrati pa je bila v tej vodilni vlogi pri narodnem prebujenju že nevarnost prihodnjega klerikalizma.

Miselni boji 19. stoletja so obstajali tudi pri nas. Privedli so do ločitve duhov, kjer so bolj poudarjali, kar ločuje, kakor pa, kar dru-

iz slovenske Cerkve

Za božič je LJUBLJANSKI NADŠKOF zapisal v Družini:

„Pravijo, da smo kristjani pri nas v manjšini, to se pravi, tisti, ki svojo vero prakticiramo. Kristus nas je tolažil: ‚Ne boj se, mala čreda, Oče vam je pripravil kraljestvo!‘ V pri-
liki o sejalcu je napovedal, da le četrti del semena pade v rodovitno zemljo in rodi sad.

Pa vendar sem prepričan, da je med nami še velika večina takih, ki priznavajo, da je Bog nad nami, da je Kristus Bog, in verujejo v življenje po smrti...

Zaupajmo, da moremo s svojo molitvijo obrniti tek zgodovine, kakor je rekel pokojni Pavel VI. ‚Molitev,‘ je rekla Mala Terezija, ‚je tisti Arhimedov vzvod, s katerim lahko vržemo zemljo iz tečajev.‘“

o

Tam od Goriških Brd proti Alpam je bila dolga stoletja srečna deželica — BENEŠKA SLOVENIJA. Tisoč let so imeli svojo samoupravo, zadnje stoletje pa je italijanski raznarodovalni stroj delal s polno paro: z očitnim in skritim nasiljem. Volja njenih pradedov in včerašnjih prednikov pa je bila močnejša od vsake politične sile.

Kulturna dediščina beneških Slovencev je sicer skromna, toda neuničljiva, vendar sta njen večji zaklad upornost in človečnost ponosnih Cedermancev, neupognjenih, z nezatočenim slovenstvom.

Preglejte zgodovino te manjšine, začudili se boste, kako je mogla obstati na beneški zemlji! Ta vejica z velikega slovenskega drevesa je kljub vsemu ostala zvesta svojemu slovenskemu jeziku.

Danes se ta vejica znova poživlja. Če se danes Benečija prebujala in se napredni ljudje zavzemajo za preprostega beneškega človeka in njegovo narečje, je to zasluga bogoslužja, ki je narečje ohranjalo v cerkvah in po domovih.

o

Na jesenskem TEOLOŠKEM TEČAJU za študente in izobražence v Ljubljani je bilo čuti med zanimivimi stavki tudi zelo zanimive.

Pisatelj Rebula je rekel: „Samo vesoljski idiot bi mogel zanikati mojo božjo razsežnost in jo skušal potešiti z družboslovno krmo.“ Če bi ne imel razsežnosti v Bogu, če bi ne bil usmerjen v onstransko življenje, bi resnično živel za smrt.

Urednik Družine Franček Križnik je dejal: V tem svetu z ustrojem si kakšna „človeška oblast prizadeva polastiti se božanskih lastnosti“ s svetovnim nazorom, ki ji nekateri bogoslovni učenjaki (menda slovenski) nasedajo, ker pričakujejo, da bo „s prevzemom marksističnih miselnih vrst lahko krščansko večnostno upanje obogatila z otipljivo in stvarno

vsebinsko"; to pa se pokaže kot nova oblika „zelotstva (= stranke gorečnejšev v Jezusovem času v Palestini — op. Naše luči), ki je nekoč hotelo s političnimi sredstvi uresničiti božje kraljestvo na zemlji“.

Profesor Perko je menil: Cerkev, trdno občestvo verujočih, povsem upravičeno išče in brani pravico, „da svobodno izvršuje svoje poslanstvo in izreka nravno sodbo tudi glede zadev političnega področja, kadar to zahtevajo osnovne človekove pravice ali zveličanje duš“.

o

Celjska Mohorjeva družba je med mohorjevkami 1980 izdala tudi povest Lojzeta Kozarja VEZI IN ZANKE. Kratka vsebina povesti je:

Kozarjev Tjaš, dolinski zdomec v Nemčiji, je šibak; odličen delavec je, a slab gospodar svoje usode: tujina mu spleta zanke, vedomsko ga izžema nemška vdova, zapleta se v mreže sumljivih beguncev, nemočan je, da bi se oklenil skupine zdravih rojakov, ki jim daje dušo izseljenski duhovnik; na ta splav združenih zdomcev se je marsikdo rešil, bila je zanj odrešilna deska.

To zdomstvo povojnih let, predvsem v najbolj severnem delu naše dežele, je peknilo naš rod v tistem najbolj notranjem, najbolj človeškem, najbolj narodnem. Udarilo je med nas kot razvrednotenje vseh vrednot, npravnostnih, družbenih, človeških. Prineslo je denar, zavidljivo urejene hiše, vikende, stroje, pločevinaste limuzine, človeka pa izropalo tistih njegovih prvin, ki določajo njegovo osebno srečo. Zato je Tjaš, dolinski zdomec, slaboten padel ob slabi vesti: nobenega drugega izhoda ni bilo več zanj, mučen in žalosten je bil njegov konec — smrt pod ledom Mure.

o

Na kakšen poseben način se bo za nas kristjane nadaljevalo LETO OTROKA?

Krst, prvo obhajilo, birma, sodelovanje ortok v cerkvi in pri verouku, razni verski prazniki — bodo po družinah in župnijah dnevi in dogodki, ki nas bodo spominjali na naše skupno veselje nad otrokom in na skupno odgovornost zanj. Ta odgovornost ima predvsem trojno razsežnost:

● PRVA je skrb za to, da je otrok lahko res srečen in vesel otrok, da je v družini sprejet z dobrohotno in nesebično ljubeznijo.

● DRUGA je skrb, da bi otroci ne ostali predolgo ali vedno otroci in otročji, nezreli in nesamostojni. Naše skupno prizadevanje mora biti, da bi otroci postali zrele in močne osebnosti, razviti ljudje in poštene značaji, trdni v veri, polni zaupanja v prihodnost in v iskreni ljubezni povezani z Bogom in bližnjim.

● TRETJA skrb pa je, da bi se otroci, tudi ko bodo odrasli, zavedali, da so božji otroci, božji sinovi in hčere, da je Bog njihov Oče, Kristus njihov Brat in da so si med seboj bratje in sestre (Lojze Šuštar).

Po DRUŽINI

DVOR PRI POLHOVEM GRADCU — „Cesarska“ ali „grofovsk“ cerkev iz 16. stoletja je ena največjih in najlepših gotških cerkva v Sloveniji.

ži. S tem si je Cerkev odtujila del slovenskega naroda. Ker se je prek svojih duhovnikov neposredno udeleževala strankarskih bojev, se ni mogla izogniti spodrsrlajam, ki navadno spremljajo politično delovanje.

Težko je ocenjevati vlogo slovenskega „klerikalizma“. Tudi slovenska duhovščina se ni znala in morda tudi ni mogla v pravem trenutku umakniti iz neposredne politike. Če je bilo dobro, da je prevzela vodilno vlogo v narodnem prebujenju, ker je bila edini izobraženi sloj v narodu, če je kasneje uvajala ljudi v umnejše gospodarjenje, če ga je politično drama v boju za narodne pravice in za socialno pravičnost, bi se morala v pravem trenutku umakniti s političnega odra in se vrniti na versko področje.

(Bo še)

pred 20 leti je umrl škof Rožman

Dr. Gregorij Rožman je eden tistih Slovencev, ki jih je sedanji režim v matični Sloveniji najbolj umazal, ki ga pa nepristranska zgodovina uvršča med velike ljubljanske škofo.

Po značaju je bil dr. Rožman sangvinik: brž je vzkipeł, če ni bilo kaj prav. Vendar je z leti to potezo tako izgladil, da je tudi največje težave sprejemal z jobovsko potrpežljivostjo in blagostjo. Po srcu je bil namreč izredno dober, po vesti popoln poštenjak. Kot duhovnik in škof je bil usmerjen predvsem v dušno pastirstvo, narodno in prosvetno je deloval le v službi duhovništva. Politik pa ni bil.

Že dejstvo, da je postal dr. Rožman škof v Ljubljani, posebno še kot Korošec, torej neke vrste tujec, govori o njegovih neobičajnih kvalitetah. In dokler so bili v Sloveniji mirni časi, je tudi užival vsesplošno spoštovanje. Ko je prišla vojna, je pa naenkrat prišel pri nekaterih ljudeh ob dober glas. Ne zato, ker bi se bil spremenil, marveč zato, ker ni hotel sodelovati s stalinistično revolucijo. Po začetnem okle-

vanju je vso vojno jasno in glasno oznanjal, da je brezbožni komunizem največja nesreča za slovenski narod. KPS mu je zato nadela nalepko „narodnega izdajalca“, čeprav je 1948 sama obsodila stalinizem, ki ga je on obsodil nekaj let prej. Škof Rožman ni nikakršen izdajalec, marveč iskren in velik Slovenec, ki se je z besedo uprl revoluciji, ker je vedel, da bo uvedla, če zmaga, v slovenski prostor brezboštvo in totalitarizem.

Resnici na ljubo je treba povedati še to, da je med vojno škof Rožman hodil posredovati k okupatorju za vse, ki so ga prosili pomoči, pa naj je bil prosilec veren ali ne, demokrat ali komunist. Ponovno je povedal, da je vsem ljudem iz srca vse odpustil, da vsak dan zanje moli in jih iz daljave blagoslavlja, čeprav so ga morale klevete kot velikega poštenjaka silno boleti.

Seveda bi imel škof Rožman med vojno lažji položaj, ko bi se stvari razvijale po načrtu narodnih voditeljev. Po začetnem pasivnem odporu proti okupatorju, kot se je to

zgodilo drugod po Evropi, bi začeli vsi zavedni Slovenci oborožen boj proti njemu, a to šele, ko bi ta boj tudi na mednarodnem odru kaj pomenil. Koliko slovenske krvi bi bilo prihranjene! In po vojni bi zavladovala v Sloveniji demokracija! In Sloveniji bi pripadli Koroška in Primorska!

Pa še nekaj je o škofu Rožmanu manj znano: zakaj se je po koncu vojne umaknil na Koroško. Sam je hotel ostati doma, a so ga v Celovec zvalili njegovi koroški prija-

(nadaljevanje s strani 5)

urad za širjenje vere: mnogim je pomagal do spreobrnjenja.

● **PAPEŽ** je postavil za geslo letošnjega novoletnega dneva miru besede: *Resnica osvobaja, resnica je moč, je dinami zem miru. Nekaj misli iz papeževe poslanice za dan miru: Svetovni mir lahko reši samo resnica, popolna in neokrnjena resnica. Neresnica in laž hodita vedno skupaj z nasiljem, krivico in vojno. Neresnica je najprej vsaka laž, nato pa izkrivljena in nepopolna informacija, sektaška propaganda in zloraba*

sredstev družbenega obveščanja. Neresnica je, če nekomu nalepimo etiketo sovražnika samo zato, ker je drugačnega mnenja. Resnica je tudi to, če nasilje in nasilnike imenujemo z njihovim pravim imenom. Evangeljsko sporočilo nas vodi naravnost k izvirom resnice.

● **VERSE KNJIGE**, ki jih lahko naročite v Sloveniji:

— **SVETO PISMO** (celotno, katoliško-protestantska izdaja), mariborska škofijska pisarna, ljubljanska stolnica, 200 din.

— **JEZUSOVA BLAGOVEST**

(prevod evangelijev), 312 strani, škofijska pisarna v Mariboru, 40 din.

— **PAPEŽ JANEZ DOBRI** (Bosco de Ambrosio), 160 strani, Ognjišče, 5 din.

— **SVETNIK IN NJEGOV DEMON** — Sv. Janez Vianej, (Hünemann), 352 strani, Ognjišče, 18 din.

— **UKRADLI STE MI SRCE** — Sv. Janez Bosco, (Di Ambrosio — T. Bosco), 208 strani, Ognjišče, 17 din.

— **FRANČIŠEK ASIŠKI**, (Mario von Galli), 136 strani, Mohorjeva družba v Celju, 25 din.

telji s pretvezo, da bo lahko na mednarodnih mestih zastavil besedo za svoj narod, ker so vedeli, kaj ga doma čaka.

Škof dr. Gregorij Rožman je bil velik škof, velik Slovenec, velik človek. To je resnica in resnice ni mogoče dolgo časa ponarejati. Tudi če ga je po vojni vodila pot med premagance, ostaja njegova veličina nedotaknjena.

(nadaljevanje s strani 3)

leto zelo uspešni. Asfaltirali so štiri krajevne ceste v dolžini tisoč metrov. Uredili so štiri avtobusna postajališča. Izdali pa so tudi štiri številke biltena „Naše delo“.

LJUBLJANA — „Iskra“ je izpolnila proizvodni načrt preteklega leta, vrednost proizvodnje je večja od prejšnjega leta za 23 odstotkov. Na tuje trge je „Iskra“ izvozila za 120 milijonov dolarjev vrednosti blaga, kar je za desetino več kot leto prej.

LJUBLJANA — Koroški lutkarji „Lutke Mladje“ Koroške dijaške zveze iz Celovca so izvedli dve predstavi za otroke v ljubljanskem lutkovnem gledališču.

LJUTOMER — Slavistično društvo Pomurja je v Ljutomeru pripravilo zanimiv literarni večer. Ob glasbeni spremljavi so se ljutomerskemu občinstvu s svojimi deli predstavili pomurski književniki Karolina Kolmanič, Branko Soemen, Ferdo Godina in Manko Golar.

MIREN — Romarska cerkev Žalostne Matere božje je odmevala od božičnih pesmi, ki jih je izvajalo osem pevskih zborov goriškega dušnopastirskega območja. Kot gost je nastopil pevski zbor iz Štavra v sosednji Italiji. Kljub neprijetnemu vremenu je bilo veliko poslušalcev.

MURSKA SOBOTA — V prostorih stalne zbirke starejše prekmurske umetnosti Pokrajinskega muzeja je bila razstava „Panonija '79“. Na razstavi je sodelovalo 27 umetnikov z 79 deli.

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:

V JUGOSLAVIJI SE ZAČENJAJO GRMADITI NOTRANJE TEŽAVE

Prvikrat po letih so se pojavile v Beogradu spet vrste ljudi zlasti pred trgovinami s kavo in mesnicami. „Vzroki za težave s preskrbo ne izvirajo iz tega trenutka,“ je zapisala *Politika*.

Vodilnim zastopnikom režima je postalo jasno, da začenjajo preskrbovalne težave z osnovnimi potrebščinami vsakodnevne porabe, od hranil do kurilnega olja, vplivati politično. Neugodno učinkujejo na delovni zagon in na splošno prizadevanje za gospodarsko ustalitev, je bilo ugotovljeno na seji beograjskega mestnega komiteja.

Stane Dolanc že vidi na delu državne sovražnike in meni: „Kritiki“ skušajo „izrabiti trenutne težave“. Pred delavci neke tovarne se je branil proti očitku, ki je očitno prišel iz ljudstva, da je za težave kriv „sistem“. Dolanc je očitek vrnil ljudstvu. Delovna storilnost, je rekel, je slej ko prej povsod nezadostna in organizacija slaba. Čudno je, da v Jugoslaviji več govori o pomanjkanju kave kot o potrebi splošnega varčevanja z energijo, s čimer bi izboljšali stanje deviz, od katerih odvisijo uvozne možnosti. Jugoslovanski komunisti, tako Dolanc, so vselej govorili glede težav resnico. Tisti, ki sedaj položaj politično izrabljajo, so „stalinistični dogmatiki, desničarski liberalci in nacionalisti različnih odtenkov“, posebno „klerikalne skupine“.

V zadnjem času se začenjajo v Jugoslaviji notranje težave kopičiti. Gospodarske posledice so se poostrele še z naravnimi ujmami, s potrebo pred nekaj meseci in s poplavi pred nekaj dnevi. Slaba žetev pšenice terja zvišan uvoz žita za kruh. Predlogi za družbeni načrt in obračun za 1980 dajejo vtis, da tudi drugo leto ni čakati zmanjšanja izgube pri plačilnem obračunu in pri inflaciji.

Doslejšnji ukrepi za gospodarsko ustalitev so prinesli, kot uradno priznavajo, malo uspeha. Nitj ustavitve cen v avgustu se ljudje ne drže. Če ima ta kakšen uspeh, potem ima le tega, da zaradi nje zmanjkuje osnovnih sredstev vsakodnevne porabe. Mnoge cene so slej ko prej očitno prenizke, da bi zagotavljale zadostno ponudbo.

Nejevolja nad „sovražnimi elementi“, ki naj bi sedaj skušali izrabiti še gospodarske težave, bdi v najvišjem vodstvu že lep čas. Sedaj prihaja na dan, ker se zdi, da so ti elementi dosegli nevarna znamenja. „Nacionaliste“ in „klerikalne kroge“, o katerih je govor, je treba iskati v Bosni-Hercegovini, na Hrvaškem in v Sloveniji.

V resnici gre za okrepitev Muslimanov v Bosni, tako kot narodne kakor kot verske skupine; dalje za rastočo vlogo katoliške Cerkve na Hrvaškem pri razširjanju narodnih vrednot med ljudmi; in končno za močnejše zavzemanje Cerkve v Sloveniji za zagotovitev človeških in

državljskih pravic, posebej kar zadeva enakopravnost vernih in nevernih. Dolanc se je javno lotil *Družine*.

Seveda pa polemika s temi silami tudi za režim ni brez težav.

Frankfurter Allgemeine Zeitung, Frankfurt, 4. decembra 1979, str. 5.

KLEINE ZEITUNG:

HUD REŽIMSKI NAPAD NA CERKEV V SLOVENIJI

V Sloveniji se je vnel nov hud spor med komunističnim režimom in katoliško Cerkvijo. Mitja Ribičič, star komunist, član ljubljanskega partijskega predsedstva in predsednik množične organizacije „Socialistična zveza delovnega ljudstva“, ki jo vodi KP, je slovenske „klerikalce“ obtožil, da pozivajo ljudstvo na nov verski boj v imenu „posebnih verskih pravic“. Te klerikalne sile da hočejo spremeniti ustavo in Cerkvi spet pomagati do „posebnih pravic v šolskem sistemu“.

Ribičič je izrecno omenil ljubljanski cerkveni katoliški časopis *Družina* in revijo *Naša luč*. *Družina* je večkrat stavila zahtevo, da naj brezbožna država zagotovi kristjanom resnično enakopravnost, dovoli (doslej prepovedani) verouk na šolah in tudi vernim ljudem odpre dostop do napredovanja v poklicu. Doslej je sleherni verni kristjan v Sloveniji izključen od vodilnih mest vseh vrst. Katoliški bogoslovni profesor Franc Rode je v nekem predavanju v Ljubljani označil kristjane kot „proletarce socializma“, kar je dvignilo val ogorčenja pri vladajoči partiji.

Slovenski KP-funkcionar Ribičič sedaj zatrjuje, da se slovenski „klerikalni krogi“ niso nikdar sprijaznili z „depolitizacijo“ Cerkve. Ti da širijo po vsej Sloveniji svojo propagando, zlasti med mladimi bogoslovci. Da govorijo o „neenakopravnih in tlačanih verskih množicah“, ki da bi sedaj morale zahtevati svoje „verske pravice“. Posamezni „skrajneži“ da celó postavljajo geslo, da naj bi se ZKJ — po zgledu evrokomunističnih strank — odprla tudi za verne ljudi. (Doslej je nevernost pogoj za članstvo v KP).

V zadnjem času da se pojavljajo slovenske zastave brez rdeče zvezde

STIČNA je nastala v srednjem vežu ob samostanu „belih menihov“.

MURSKA SOBOTA — Soboški grad, ki ga krepko načenja zob časa, je potreben temeljite obnove oziroma popravila, za kar pa pogosto zmanjkuje denarja. Kljub temu pa je Kulturni center uspel zbrati toliko denarja, da je obnovil dvoriščno pročelje starodavne graščine.

NEDELICA — Mladina v Nedelici je zelo delovna na kulturnem področju. Tako so pred kratkim nastudirali pester program za „Veseli večer“. S predstavo, na kateri sodeluje 20 mladincev, nastopajo tudi v sosednjih krajih.

NOVO MESTO — V Sindikalnem domu v Novem mestu je nastopil znani svetovni popotnik Stane Tavčar; z barvnimi diapozitivi in z besedo je tokrat vodil obiskovalce po Sloveniji. Slikovito predavanje o lepota Slovenije je pritegnilo številne obiskovalce.

NOVO MESTO — Prizadevni člani odbora za filmsko vzgojo so v dvorani Doma kulture v Novem mestu pripravili srečanje s filmskimi ustvarjalci iz Novega mesta. Na dveh predstavah so zavrteli kratke filme pionirja slovenskega filma Božidarja Jakca ter kratke filme Ivana Marinčka in Dušana Povha, ki sta prispevala pomemben delež pri rasti slovenskega filma.

PIRAN — Edino primorsko letališče Slovenije bodo do prvega maja letošnjega leta usposobili in dokončali, da bi v turistični sezoni služilo kot mednarodno letališče.

PTUJ — Na posebnem sestanku Rdečega križa v Ptuj so ocenili njegovo delo za minula štiri leta in ob tem poudarili, da so zabeležili pomembne uspehe. Tako je v občini blizu 3000 krvodajalcev, pri drugih različnih dejavnostih Rdečega križa pa je sodelovalo več kot 7000 članov.

ROGAŠKA SLATINA — Pred kratkim je minilo dvajset let, od kar je pričela z delom tamkajšnja Delavska univerza.

SKOMARJE — Skomarje je, če že ne najvišje, pa eno najvišjih pohorskih naselij, saj središče leži nekaj deset metrov manj kot tisoč metrov nad morjem. Od tu še vedno mladi odhajajo v dolino za delom in boljšimi življenjskimi pogoji. Tako je na Skomarjah vse manj otrok v osnovni šoli. Takó letošnje šolsko leto sploh ni prvega razreda.

STRAŽA — Tu je pred nedavnim gostovalo Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ iz Železne Kaple v Avstriji. V ta kraj, ki se razteza ob vznožju Srbotnika in vzdolž Kr-

DESET TISOČ VAGONOV STOJI NERAZTOVORJENIH

Na mejnih prehodih v Sežani in na Jesenicah so morali 1978 raztovoriti nič manj kot 23 tisoč naših vagonov(!) zaradi najrazličnejših okvar, pred katerimi v tujini res niso mogli zatisniti očesa. Na istih postajah so morali 1978 zaradi okvar izločiti iz mednarodnega potniškega prometa 950 naših vagonov in še 120 vagonov z ležišči (kušet). Tako je bilo 1978 in, kot pravijo, tudi 1979 ni bilo nič bolje, kvečjemu je bilo še slabše.

Že nekaj časa vemo, da na jugoslovanskih železniških postajah vsako soboto in nedejo stoji približno deset tisoč natovorjenih vagonov, ker jih nihče ne razklada. Stoji torej skoraj petina tovornih vagonov v SFRJ. Hkrati pa smo morali 1979 za izposojene tuje vagone odšteti dobrih 250 milijonov dinarjev ali približno 14 milijonov dolarjev.

To je le drobec „cvetk“ iz našega železniškega prometa, seveda bi jih lahko našli nič koliko tudi v cestnem, zračnem in ladijskem prometu.

DELO, Ljubljana, 14. 11. 79.

— partizanskega znaka — je zatrdil Ribičič. Ti katoliški krogi naj bi označevali vodilne katoliške in protikomunistične politike in duhovnike iz predvojnega in medvojnega časa — tako npr. iz katoliške Ljudske stranke izhajajoča nekdanja ministra Korošca in Kreka ali protikomunističnega ljubljanskega škofa Rožmana — za „velike slovenske može“. Predvsem pa naj bi spet oživila „stara emigracijska zahteva“, da bi — kot se izraža Ribičič — „bilo treba raziskati tako imenovane pokole belogardistov“.

S tem je Ribičič kot prvi vodilni politik KPS uporabil besedo „pokol“. Gre za usodo do 12.000 slovenskih domobrancev, ki so se bojevali na strani Nemcev proti partizanom in so jih Angleži 1945 poslali Titovi vojski. Bili so vsi brez sodnega postopka postreljeni. Odkar je bivši partizan in levi katoliški pesnik Edvard Kocbek to vprašanje v nekem razgovoru načel in govoril o „naši veliki krivdi“, se očitno mladi ljudje v Sloveniji vedno znova lotevajo usode teh „belogardistov“.

Postreljeni so bili slovenski katoliški narodnjaki, ki so iskali v taktični povezavi z Nemci pot, po kateri bi poklicali v deželo zahodne zaveznike. Odmeve te državljanske vojne med belimi in rdečimi, ki se je vršila v mali Sloveniji zelo zagrizeno in — kot kaže usoda domobrancev — tudi kruto, je očitno moč sedaj čuti.

Ribičič govori o „mladcih“, ki jim ne bodo ustregli, da bi jih naredili za mučenike „za vero in proti komunizmu“, obenem pa tudi naznanja, da se bodo pravosodni organi — torej milica in sodišča — posluževali zakonitih sredstev za zaščito ustavnega reda.

Posebne pozornosti je vredna izjava vodilnega politika KPS, s katero se je Ribičič postavil ostro proti slehernemu političnemu večstrankarstvu. „Politični pluralizem ne more biti perspektiva naše socialistične družbe,“ je rekel dobesedno. S tem se odmika od politične oporoke svojega slovenskega rojaka Edvarda Kardelja, ki je malo pred svojo smrtjo razglasil za Jugoslavijo „pluralizem samoupravnih interesov“.

Očitno se slovensko vodstvo boji, da ne bi pod geslom „večstrankarstva“ utegnile nekomunistične sile — v že od nekdaj katoliški Sloveniji predvsem Cerkev in verski krogi — zahtevati družbeno pravico sodelovanja in odpravo izključne oblasti partije. Tega pa — tako je videti iz Ribičičevega govora — komunisti ne bodo nikdar dopustili.

Kleine Zeitung, Celovec, 23. decembra 1979, str. 2.

KLEINE ZEITUNG:

DJILAS O 1945: POKOLI IZROČENIH BREZ SMISLA

V razgovoru z britansko revijo *Encounter* v Beogradu je Djilas, nekdanji Titov sobojevnik, govoril o Jugoslovanih, ki so jih Britanci izročili Titu. Na vprašanje, ali se mu zdi prav, da so Hrvate, Slovence in Srbe, ki so takrat zbežali največ na Koroško, izročili partizanom, je odgovoril Djilas z jasnimi ne.

Na vprašanje, ali je bila jugoslovanska vlada 1945 „zakonita“, je odgovoril: „Še manj (kot sovjetska)! Bili smo povsem nova... revolucionarna oblast, brez zakonito izvoljenega vodstva, brez sodišč itd. Dejansko smo 1945 še vedno ljudi svojevoljno zapirali in ubijali ali iz političnih razlogov ali iz kakršnih koli drugih nagibov, ki smo jih imeli za kaznive. Naša zakonitost je bila še tanjša kot zakonitost Sovjetske zveze.“

Djilas dobesedno: „Angleži so ravnali povsem napak, da so te ljudi spravili čez mejo, tako kot smo mi ravnali povsem napak, da smo vse postrelili. V svoji knjigi *Partizanska vojna* čisto nič ne zakrivam, da so bili po mojem mnenju ti pokoli nesmiselno početje krutega maščevanja.“

Ali je dal neposredni ukaz za to Tito, ne vemo, je rekel Djilas. Go-

tovo pa je bil tudi Tito iz praktičnih razlogov za korenito rešitev. Takrat sta vladali v Jugoslaviji „neurejenost in uničevanje“ in ni bilo skoraj nobene uprave. Nemogoče bi torej bilo primere 20.000 ali 30.000 ljudi zanesljivo preiskati. Zato je bilo najbolj preprosto vse postreliti.

Djilas potem omenja slovenskega pesnika Edvarda Kocbeka, ki prav tako kot Britanci „ni hotel vedeti“, kaj se je dejansko zgodilo. „Bil je od vsega početka na naši strani in je mislil, da bi naj imela katoliška duhovnost v komunističnem sistemu svoje mesto. Lepega dne so mu prišle na uho govorice, da smo tisoče slovenskih domobrancev postrelili. Kocbeka je zaskrbelo. Pohitel je k voditeljem našega slovenskega CK, da bi jih kot vodja krščansko-socialne skupine v OF vprašal, ali govorice držé. Naši tovariši v CK so se iz vse zadeve ponorčevali, da so Kocbeka pomirili. „Ne, ne, gospod Kocbek,“ so dejali, „jasno, da so te govorice povsem neresnične. Domobranci so v taboriščih in zanje je poskrbljeno. Vsak primer bomo najnatančneje preiskali...“

Kocbek se je, kot poroča Djilas, vrnil vidno olajšan in poročal, da je dobil docela zadovoljivo pojasnilo in da je njegova vest pomirjena. „Mi smo seveda vedeli, da so mu natvezili kup laži, ker so bili domobranci do zadnjega moža postreljeni. A Kocbek je hotel verjeti, kar mu je kdo povedal. Bil je, kot se to pogosto dogaja pri poštenjakih, popoln naivec.“

Kleine Zeitung, Celovec, 29. decembra 1979, str. 3—4.

DRUŽINA:

ZA NEPRISTRANSKO OBVEŠČANJE

Pred kratkim smo lahko na ljubljanski televiziji gledali oddajo o Cerkvi v Latinski Ameriki, o njenih stališčih sredi bojov za pravičnost, ki ga bijejo ljudje na tej celini. Prikaz je bil zanimiv in nepristranski. Zares izčrpen. Kdaj pa kdaj vidimo na malem zaslonu za hip tudi papeža. Predvsem ob njegovih potovanjih po raznih deželah.

Ali ne bi mogli prikazati v podobni luči to ali ono razsežnost iz življenja Cerkve na Slovenskem? Saj smo kristjani vendar tu, saj obstajamo. Medtem ko nam televizija podaja kar moč celovito podobo našega življenja in dela, o slovenski Cerkvi ali o drugih verskih skupnostih, ki živijo na naših tleh — molk! Vprašujem se, zakaj.

Pred leti so bila sicer razpravljanja o verskem pojavu, o verskem čustvu itd. Toda za okroglo mizo so sedeli samo marksistični misleci in družboslovci. Organizatorji razpravljanja niso čutili potrebe, da bi — ko so govorili o krščanstvu — povabili tudi kakšnega krščanskega filozofa ali teologa. S tem je pogovor zgubil veliko svoje zanimivosti. Slišali smo pač trditve, ki so nam dobro znane.

Denimo, da bi ljubljanska televizija organizirala razpravo o francoskem strukturalizmu. Mar se ne bi šel kdo pogovarjat s kakim predstavnikom tega filozofskega gibanja, da bi nam sam opisal svoj miselni svet? Verjetno bi ga povabili k sodelovanju pri razpravljanju. Ko pa gre za krščanstvo ali za vprašanja, ki ga posredno ali neposredno zadevajo, govorijo o njem samo ljudje, ki so mu tuji ali ga ne poznajo. Je to v prid celovitemu in nepristranskemu obveščanju?

Če naj bo televizija in sploh sredstva javnega obveščanja odsev celotne stvarnosti naše družbe, zakaj iti mimo dejstev, ki so tu? Zakaj prezreti in zamolčati razsežnosti naše družbe, ki so prav tako resnične kot druge?

Namerno prezrtje verskega dejstva na televiziji dejansko ustvarja ločevanje med vernimi in nevernimi. In to ni majhna pomanjkljivost. Mar ni že čas, da gledamo na vero brez predsodkov, brez svetovnonazorskih

LJUBLJANA — Spomenik prvega pesnika Valentina Vodnika na Vodnikovem trgu.

ke, je kapelsko društvo povabil moški pevski zbor „Gorjanci“, ki je marca lani nastopil v Železni Kapli.

SVEČINA — Gledališka skupina kulturnega društva „Jože Stupnik“ iz Svečine je pripravila več predstav igre „Tolmun in kamen“. Folklorna skupina je sodelovala med drugim tudi na Madžarskem. Filmska sekcija je predvajala 68 filmov. Uspešni so tudi bili pevski zbor, recitacijska skupina in mladinska gledališka skupina.

ŠT. ILJ PRI VELENJU — Tu se mladi kulturniki dobro uveljavljajo. Gledališčniki so pripravili igro „Bosa v parku“ in dve prireditvi „Pokaži, kaj znaš“. Zelo delavni so „Saleški fantje“. Obstaja pa tudi dober pevski kvartet.

ŠKOFJA LOKA — Na Suhi pri Škofji Loki so slovesno pripravili začetek del pri razširitvi čistilne naprave za Škofjo Loko. Dosedanje zmogljivosti naprave za 25.000 enot bodo povečali na 55.000 enot.

postavk, edinole z željo, da jo nepristransko predstavimo in opredelimo v njeni izvirnosti?

Take oddaje — ki si jih želimo — bi nas med seboj zblížale. Boljše bi spoznali drug drugega in se verjetno tudi bolj spoštovali. Kar ne bi bilo v škodo nikomur.

Družina, Ljubljana, 30. decembra 1979, str. 6.

DROBTINICE

Ob DNEVU REPUBLIKE so dejali:

„Vera ni zasebna stvar, kakor se glasi svobodnjaško geslo iz dobe razsvetljenstva. Kristus nas ni učil moliti Oče moj, ampak Oče naš... Vera je izrazito občestvena... Kot kristjan dvajsetega stoletja si ne morem niti misliti, da bi mogel uspešno razvijati svojo osebnost in delovati kot celosten človek, ne da bi se mogel posluževati vseh sredstev sporočanja, ki mi jih to stoletje nudi“ (prof. France Vodnik na bogoslovni fakulteti v Mariboru).

„Brez krščanstva, brez Cerkve in brez duhovnika bi slovenskega naroda sploh ne bilo!... Zgodovina Slovencev se ni začela leta 1848 (s komunističnim manifestom), ne leta 1917 (z oktobrsko revolucijo), pa tudi ne 1941, temveč tisočletje in še nekaj stoletij prej. In v tej dolgi dobi, v kateri je dejansko nepretrgoma divjal neusmiljen boj za obstoj našega naroda, je bil duhovnik prvi in skoraj edini branitelj in osvobodjevalec slovenskega ljudstva. Danes nam gre torej za celostno, nepristransko in neponarejeno zgodovino Slovencev, za zgodovino, v kateri ima svoje častno mesto tudi slovenski katoliški duhovnik“ (Urednik Družine Franček Križnik na bogoslovni fakulteti v Ljubljani).

Gerjol, predsednik Cirilskega društva slovenskih bogoslovcev, je v pozdravnem govoru na proslavi v Ljubljani zanetil upanje (koliko jih je že upalo, pa vse zaman!), da bo prišel čas, ko bo lahko vsak vernik tudi po božični polnočnici prišel spočit na svoje delovno mesto, kot lahko pride spočit po Dnevu republike in mnogih drugih praznikih.

Družina, Ljubljana, 9. decembra 79, str. 5.

V prostorih konference SZDL je bila 5. decembra dopoldne redna seja KOORDINACIJSKEGA ODBORA za urejanje odnosov z verskimi skupnostmi. Glavna točka seje je bila dejavnost katoliške Cerkve med zdomci in izseljenci. V debati je bilo izrečenih nekaj kritičnih pripomb zastran pisanja revije Naša luč in pomanjkljivega sodelovanja slovenskih duhovnikov z raznimi kulturnimi in drugimi društvi naših zdomcev in izseljencev ter Slovensko izseljensko matico v domovini. Po drugi strani pa so razpravljalci opozorili tudi na nekatere ovire, ki jih postavljajo te organizacije in tako zavirajo potrebno sodelovanje.

Precej ostrih pripomb je bilo izrečenih na račun priloge Družine. Posebej so avtorjem in uredništvu očitali napad na ustavno ureditev pod plaščem znanstvenega razpravljanja.

Družina, Ljubljana, božič 1979, str. 6.

Čudno bi bilo, če bi ŠKOF GRMIČ zares nekomu priporočal, naj vstopi v ZK, kakor je o tem poročala zamejska slovenska publikacija; ob prvem verskem večeru (na zadnjem jenskem teološkem tečaju za študente in izobražence v Ljubljani) je škof Grmič moral to pojasniti:

„Ko sem to slišal, sem se zelo začudil. Saj je vendar to velik nesmisel, še večji pa bi bil, če bi o tem pisala *Družina*, kakor trdi zapis v tem zamejskem časopisu (= *Katoliškem glasu* — op. *Naše luči*); to naj bi (dalje na strani 31)

TOLMIN — Na Tolminskem se je za kmečki turizem v zadnjem času odločilo sedem kmetov. Gre za dejavnost, ki naj bi v prihodnje zboljšala življenjske pogoje prebivalcev odmaknjenih in gorskih predelov na Tolminskem.

TRST — Tržaški trgovci zadnje mesece vse bolj zaskrbljeno ugotavljajo, da je kupcev iz Jugoslavije čedalje manj. Vzrok je predvsem slaba menjava denarja. Za dinar so v bankah ponujali od 34 in celo do samo 30 lir. V trgovinah pa so menjali po 36 in 37 lir za dinar.

TURNIŠČE — Tukajšnja tovarna obutve je zgradila poslovno stanovanjsko stavbo. Pred kratkim so osim prebivalcem razdelili ključke. V pritličju stavbe pa je začela poslovati podružnica Ljubljanske banke. Ob banki pa so še nezasedeni prostori, namenjeni za trgovino.

VALDOLTRA — Bolnišnica v Valdoltri v Istri, kjer so proslavili 70-letnico uspešnega dela, sodi med tiste ortopedske ustanove, ki so zaradi zdravstvenih storitev in strokovnosti med najbolj znanimi v državi. Ob jubilejni slovesnosti so odprli posebno ortopedsko ambulanto, s čimer se bodo bistveno spremenili pogoji dela.

VELENJE — V Orodjarni „Gorenje“ v Velenju so doživeli izjemen kulturni dogodek. Na njihovih delovnih mestih jih je obiskal igralec Mestnega gledališča iz Ljubljane Dare Ulaga. S Partljičevo monodramo „Nekoč in danes“ je pričaral vzdruške številnim delavcem orodjarjem, ki se ob delu tudi kulturno udeležujejo.

ŽALEC — Na priključni cesti v Rušah pri Arji vasi in na žalski obvoznici so opravili še zadnja dela in tako so še pred novim letom odprli novih šest kilometrov ceste „Slovenike“.

janez jalen

ovčar marko

Povest o lepi ljubezni med
bajtarskim sinom in gruntar-
sko hčerjo

Gruntar Podlipnik je letos zaupal svoje ovce Jernejevemu vnuku Marku: tako pelje sedaj vsak dan Podlipnikovo čredo v gore namesto ostarelega Jerneja najmlajši ovčar Marko. Pri paši pomaga izkušeni pes Volkun.

Med kajžarskim Markom in gruntarsko Anico se jame plesti ljubezen, čeprav ni zaradi prevelike družbene razlike med njima nobenega upanja na morebitno kasnejšo poroko.

To, da je postal Marko Podlipnikov ovčar, ne gre v račune Rotiji in njenemu sinu Tevžu, saj se je on potegoval za to mesto. Zato začne Tevž Marku pri njegovem ovčarjenju na vse načine nagajati.

Marko in Ančka si obljubita, da se vzameta; če se ne bosta smela, ostaneta neporočena. To njuno namero opazita Ančkina starša: posebno njemu, Podlipniku, namera ni všeč, saj je Marko le ovčar.

V planine so prišli kosci in grabljevke. Kuhar sta jim prišli Ančka in Rozalka. Marko je hotel prinesiti Ančki veliko planiko. Pri trganju se je v skalah zaplezal in se rešil iz njih le tako, da si je narezal stopala: kri ga je za hip prilepila

na strmo skalo, kar ga je rešilo pred padcem. Ko je prinesel očnico Ančki, se je je ta razveselila predvsem zato, da se bo z njo postavila pred drugimi fanti in dekleti. Ko je zvečer ob ognju sedel k Ančki še bogati Višnarjev Šimen in je bila ona z njim zelo prijazna, je bilo Marku dosti: umaknil se je iz družčine, češ da ima še daleč do koče. Ančka je sicer čutila, da ni prav ravnala, pomagati pa v tistem hipu ni mogla.

Več dni ni mogel Marko s tropom na pašo. Poležaval je v koči, posedal pred njo in žalosten strmел v Orlišče.

Volkunu je bilo samemu čez dan brez Marka dolgčas pri jarcih. Ko je zvečer segnal dróbnico v ogrado, je pritekel k Marku, se mu dobriklal in prilizoval, kakor bi mu hotel dopovedati, da ga ima za vse na svetu rad.

Na rovtih je vsak večer čakala Ančka na Marka. Z Višnarjevim Šimnom ni bila nič več tako prijazna kakor prvi večer. Z Markom bi bila bolj. Pa Marka ni bilo.

Seno je bilo spravljeno v svislj in Ančka in Rozalka sta naložili kuhinjo na voz. Dekleti sta stopili še v bajto po svoje drobnarije. Izmed narahlo stisnjenih deščic je Ančka vzela prelepo očnico. Žalostno je pogledala Rozalko: „Rozalka! Vaš Marko včasih hitro zameri. Samo prvi večer je prišel. Pa tudi ti nisi nič več tako prijazna proti meni, kakor si bila.“ Zataknila si je Markovo očnico za ruto na prsih in skoraj vzdihnila: „Zame ni bilo lepo na rovtih. Pojdiva!“

Na vrhu Črvince se je Ančka zagledala čez Jezerca proti Šiji: „Bog ve, kje Marko danes pase!“ „Kje? Na Vrtači nekje.“

Marko pa tisti dan še stati ni mogel, tako so se mu ognjila stopala.

Enajsto poglavje

DAN SE JE NAGNIL

Marku so se noge pozdravile, srce pa ne: rad je sameval v gorah pri čredi in premišljal, zakaj se je Ančka naenkrat navezala na Višnarjevega Šimna. „Kar vzame naj ga,“

si je rekel, „za kužka ji ne bom.“ Jok je sklenil, Marka bolj zaposliti, da bo pozabil na svojo bolečino.

Jok je sedel poleg Marka. „Že vsak dan je kračji in kmalu bomo pasli okrog vasi, na Rebri in Blatih. Ali že kaj težko čakaš?“

„Meni je vseeno,“ je odgovoril Marko, „nekje človek živi.“

„Se mi je zdelo, da premalo misliš na to.“

„Zakaj?“ je osupnil Marko.

„Zakaj? Če te kakšna posebna nesreča ne zadene, katere te Bog varuj, boš, kakor kaže, kakšnega pol ducata jarcev pripasel. Ali si že pozabil, kako sta se s Podlipnikom dogovorila?“

Marko se je razvnel: „Nisem pozabil. In ne popustim Cenu niti kosma volne ne. In če se do grda spreva. Zakaj bi imeli bogatini vedno prav? Saj prihodnje leto skoraj gotovo ne bom več pasel pri Podlipniku. Si bom že poiskal kakšno drugo delo.“

Jok je vzdignil glavo: „Marko! Kam pa boš s pripasenimi jarcji?“

„Prodal jih bom.“

„V jeseni, ko bodo na pol zastonj?“

„Čez zimo jih ne morem preživiti. Nimam mrve.“

„Napravi jo!“ Jok je vstal. „V Srednjem vrhu, kamor si z živino zavoljo zverine ne upamo, raste ponekod do pasu visoka trava. In marsikje med skalami, kamor jarcji ne morejo, človek pa pride, je tako gosta deteljica, da gre komaj kosa skozi. Po srp in po koso, pa kladiva in rjuho stopi domov in seci in žanji, suši, s trtami v bremena veži in vlačí v rjuhi in na hrbtu nosi do poti; pod Srednji vrh, na kopišče. Kopo naredi in jo ogradi zavoljo živine. Za kravo lahko napraviš mrve, ne samo za nekaj jarcev, če si, kakor bi moral biti. Pozimi pa s samotežnicami ponjo, da ti ne bo dolgčas brez dela. Veš, Marko, to pravim: dolgčas je za mladega človeka najbolj malopriden tovariš.“

Marko se je zavedel, da Jok pozna njegove težave in mu hoče pomagati. Ni vedel, kaj bi rekel.

„No, kaj razmišljaš?“ je opomnil Jok, pa precej trdo.

„Vidim, da so še ljudje na svetu, ki me imajo radi.“

„Tako govorjenje je za babe. Ali boš ali ne boš?“

Marko je kratko premislil. „Za konja napravim mrve, če treba. Kajzar je Podlipnik proti meni s svojim velikim rovtom. Moj je večji. Ves svet med Stolum in Begunjščico je moja seča.“

„Ta beseda se ti poda.“

Jarci so vstali in Volkun pri tro-pu je začel besno lajati.

Marko se je zganil: „Pes me kliče.“ V skokih je odhitel k tropu.

Spehan je lezel Jok k svoji drób-nici. Oziral se je na Marka. „Anč-ki utegne biti čez leta še žal, da se mu je skujala. Če se mu je...“

Trudni od mlačve, saj je tisti dan Joža zadnjič zavrtel Podlipni-kov čistilnik in sta Ančka in Rozal-ka spravili zadnje rešeto pšenice, sta dekleti kmalu ugasili lojenko in legli spat. Skoz odprto okno sta slišali, kako je nategnil Koširjev pes verigo, zalajal in se zaganjal kakor na neznanca, ki gre po za-vrteh.

Pes je utihnil. Ančka in Rozalka pa sta razločno čuli, da je nekdo prišel pod njiju okno in se ustavil. Pridržali sta sapo. V nagelnih je zašumelo, kakor bi kdo vrgel dro-ben kamen v viseče rože. Še en-krat. Nato se je kamenček narah-lo zadel v omrežje v oknu, da je kovinasto zazvenelo, priletel v so-bico in udaril ob tla.

Dekleti sta pridružen poše-petali med sabo. Pod oknom pa je nezna-ni vasovalec na pol tiho poklical: „Rozalka!“

„Marko!“ je zatrepetala v poste-lji Ančka.

Tudi Rozalka je brata po glasu takoj spoznala. Stopila je k oknu in zaradi lepšega vprašala: „Kdo je?“

„Kdo? Jaz!“

„Kaj pa bi rad? Ali je Manica zbolela?“

„Po koso, po grablje, po rjuho in srp sem prišel. Bom napravil za Šijo nekaj sena. Ključ mi daj!“

„Počakaj, da ga poiščem!“

Trdno prepričana, da bo pokli-cal Ančko, je odšla po ključ.

Ančka je čakala. Natančno je vedela, kako se bo hitro ogrnila in stekla k oknu, kadar jo po-kljiče. Čakala je. Marko pod oknom pa se ni oglašil. Še prestopil se ni.

Hotela je vstati sama od sebe, stopiti k oknu in mu voščiti dober večer. Odgrnila je že odejo, pa jo je hitro potegnila nazaj nase, da bi ne opazila Rozalka. „Ne. Ne morem, ne smem. Če je tak, pa naj bo!“

Pod oknom je kakor v zemljo vkopan stal Marko. Srce mu je bi-lo, ne v prsih, v grlu, kakor kadar je bil najbolj spehan med hojo po strminah. Sama so se odpirala usta in močno se je moral prema-govati, da ni poklical: „Ančka!“

Premagalo bi ga bilo, ko bi si natihoma ne ponavljal: „Ne. Ne. Ne morem. Ne smem. Če je taka, pa naj bo!“

Rozalka je že davno snela z žeb-lja ključ in ga držala v roki. Z drugo ga je še vedno tipala po steni, kakor bi ga še vedno iskala, pa je le poslušala, kdaj se bo oglašil Marko.

Ančka je čakala. Rozalka je še vedno navidezno iskala ključ. Mar-ko pa se je oglašil: „Ali ga še ie kuješ ali kaj? Tak daj že vendar ključ!“

Vrgla mu je ključ na pesek pod oknom.

„V kradi (= skladovnici) ti ga bom pustil. Lahko noč!“

Utihiili so Markovi koraki. An-čka si je želela, da bi zalajal kak pes, kakor bi se bala, da bi v noč-ni tišini ne slišala Rozalka, kako kriči v njej: „Ni me poklical! Ni me naročil pozdraviti! Ni! Še vprašal ni po meni!“ In naj si je še tako ponavljala: „Če je tak, pa naj bo!“, ni mogla prevpiti sama sebe. Saj se je vsa spremenila v en sam krik, „Marko! Maaarkooo!“

Kakor sta bili dekleti trudni, ti-sto noč Ančka ni zatislila očesa. Rozalki se je pa šele protj jutru za nekaj minut zadremalo.

Marko je takrat počival pri križu na vrhu krniške poti.

Ančka in Rozalka sta se pokro-pili in stopili iz lope. Iz gruč fantov pred cerkvijo se je odtrgal Višnarjev Šimen in se jima pridružil. Prijaz-no se je pogovarjal z Ančko, si po-pravljaj ogrnjeni suknjič, se poi-gral tu in tam s težko srebrno ve-rižico, za Rozalko se pa še zmenil ni, kakor bi bilo njemu, gruntar-skemu, prepovedano govoriti z lá-novko (= stalno dninarico, ki je za

plačilo dobivala v najem njivo, kjer je imel kmet prejšnje leto lan).

Rozalka je pri prvi priložnosti zaostala in se pridružila drugim dekletom, ki so namigavale na Šimna in Ančko: „Brhek par sta.“

Šimen je pripovedoval Ančki, da bodo postavili novo stiskalnico za sadje in da bi šel rad pogledat, kakšna je Podlipnikova.

„Kako zna poiskati izgovor, da bo z mano govoril in se ji skušal prikupiti!“ si je mislila Ančka, ko ga je morala vabiti, naj le gre po-gledat stiskalnico, če mu bo všeč narejena. „Seveda! Mar mu sad-je in stiskalnica! Saj je ne bo on delal!“

Ponosno je šel Šimen poleg Ančke in marsikatera dekle jo je zavidala. Ančka pa bi rada prav precēj dala, ko bi se ji ne bil pri-družil. „Sedaj bodo začeli ljudje govoriti. Pa ko ga ne maram...“

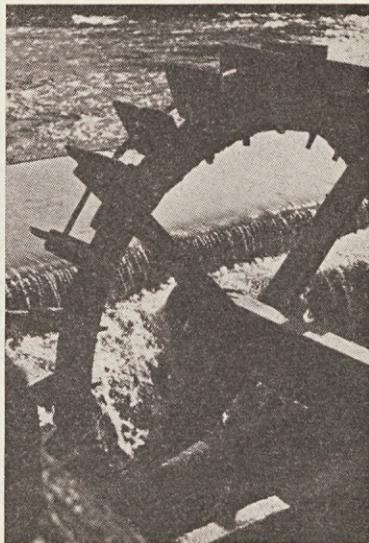
Doma se je izmuznila preoblačit se in prepustila Višnarjevega ma-mi. Kako ji je znal govoriti!

Ogledal si je stiskalnico in ma-ma ga je povabila v hišo. Ančka se ni hotela nič pokazati in mama jo je morala poklicati, ko je Šimen odhajal.

„Še kaj pridi v vas!“ je vabila Podlipnica, kakor se spodobi.

Kako je spet znal zasukati: „Ne vem, če je Ančki prav, ko se je ves čas skrivala!“

MLIN OB KRKI

Ančka je mislila: „Naj mu pa rečem, da ga ni treba več? Saj ne morem. Ne spodobilo bi se. In še vpricho mame!“ Rekla je: „Nič se nisem skrivala. Saj rada vidim, če kdo pride v vas. Vsaj ni dolgčas.“

In prijazna je bila, kakor se spodobi.

Vendar jo je Podlipnica učila: „Ančka! Ne smeš biti tako boječa! Kako prijazen zna biti Višnarjev! In v kako brhkega fanta je dorašel! Kar vesela bo, katero bo povprašal!“

„Nič mu ne vem reči.“

Odšla je na vrt. „Da je še mama tako neumna! Saj ima prav! Nazadnje..., če se Marko nič več ne zmeni zame... Naj pa sam sebi pripiše!“

Šimen je še večkrat prišel k Podlipniku in Ančka je morala biti vselej z njim prijazna. Njegovemu nagovarjanju se je znala izogibati tako, da fant ni vedel, pri čem je. Pa jo je imel le bolj za boječo kakor za nenaklonjeno. „Zakaj bi se ga branila? Njega, Višnarjevega?“

Rotija je Marku poočitala, da je on le Podlipnikov ovčar, nič več. Podlipnikova Ančka da ga je samo vlekla in kako lep par sta Ančka in Šimen in da Šimen skoraj vedno tiči pri Podlipniku.

PTUJSKI KURENTI

Zvečer so po cesti peli fantje. Ančka je spoznala med njimi Šimnov glas.

Ponoči je prebudila Ančko hoja pod oknom.

„Ne, Marko ni. Drugače hodi.“

Zbudila se je tudi Rozalka.

Obe sta slišali, kako je nekdo prislonil k oknu lestev. Zašumeli so nageljni in obe sta čutili, kako je stopal od klina do klina, dokler ni previdno prijel za kovano omrežje. Druga pred drugo sta se potuhnili, kakor bi spali.

„Ančka!“ je narahlo poklical vasovalec.

Obe hkrati sta spoznali Šimna.

„Ančka, ali spiš?“

Rozalka je ugibala, ali bi se Ančka oglasila Šimnu, ko bi sama ležala v sobi, ali bi se mu ne. In če bi vstala in šla k oknu in dolgo z njim govorila in ga poljubila. „O, bi ga! Ali pa ne.“ Sama ni vedela, kaj Ančka bi in kaj bi ne.

„Ančka! Oglasi se!“

„Mir nama daj, da bova z Rozalko spali!“ Ančka ni govorila pridušeno.

„Napoti sem jima!“ je obsodila Rozalka.

„Nisem vedel, da spiš z lánovko.“ Šimen je spet počasi in tiho stopal od klina do klina.

Ančko je skrbelo, ali ni pustil Višnarjev iz nagajivosti ali pozabljivosti k oknu prislonjene lestve. Vstala je in se šla prepričat. „Jo je odnesel, jo je.“

Rozalka se ni oglasila in je zopet obsodila: „Samo jaz sem jima na poti! Se bom že umaknila!“

Ančka pa je mislila, kako lepo bi bilo, če bi prišel Marko vasovlat. „Poljubila bi ga.“

Zunaj je bila tako tiha noč, da je v temi Ančka slišala Rozalkine misli.

Tema je še bila, ko je odšla Rozalka s pisanim škafom v roki po mleko na Zelenico. Zato se je tako podvzivala, ker se je namenila dobiti Marka še pri ogradih in se z njim pogovoriti.

„Naka! Napoti ne bom nikomur! Najmanj pa Ančki in Šimnu.“

Marko je zagledal Rozalko že od daleč in se je razveselil. Ko pa je od blizu pogledal Rozalkin zamišljeni obraz, ga je zaskrbelo, ali ni doma kaj narobe.

„Manico bi peljala domov, pa kože bi s sabo vzeli in bi spet doma spali. Tako sama sem.“

„Kaj sta se z Ančko sporekli?“

„Ne. Se nisva. Tako čudna je, odkar si bil ti na rovtih. Ne vem.“

„Morda se je prevzela, ko se tako imenitno moži.“

„Kdo pa ti je že povedal?“

„Rotija je oni dan za Zelenico prav široko oznanjevala in se norčevala iz mene.“

„Morda pa ni res, Marko. Tako žalostna je, če kdo tebe omeni! In ko si ponoči klical, je bila zjutraj vsa objokana. Saj pravim, morda ni res.“

„Kaj ne bo res!“

Malo sta pomolčala. Potem pa je svetovala Rozalka: „Ko bi prišnal na sol, bi se še najlaže dogovorila.“

„Nič. Bom do konca v planini solil. Za kužka ji ne bom!“

„Jaz ne vem.“ Rozalka je bila zamišljena.

„Ali si videla, koliko sena imam že pod Srednjim vrhom?“

„Veliko. Priden si moral biti!“

Trop je odgnal proti Zelenici in prav vesel je bil, da je Rozalka odgnala kozi, ker se mu ne bo treba več ukvarjati z maslom in sirjenjem. Ko je bilo komaj vredno. Od dveh koz.

Manica se je tudi že naveličala planine in je rada odšla domov.

Prišlo je slovo od planine. Planšarice so navezale kravam, ki so se v planini najboljše ponašale, vence. Zvečer so bili past.rji in planšarice s kravami doma, to je v Krnicah in na Rodinah.

Črednik in tretjinek Tevž sta bila tisti dan pri Podlipniku na reji. Ančka jima je prinesla najprej skledo pšeničnega soka. Tevž se ji je hotel prikupiti: „Ančka! Vaša planšarica Francka je Ciki navela venec, jaz sem ga pa na Ka-liščih prevezal na Lisko. Ali veš zakaj?“

„Ne vem.“

„Pred dobrim tednom je bil Višnarjev na Jezercih in mu je bila izmed krav najbolj Liska všeč. Kar stavim, da jo boš dobila za bale.“

Ančka je prebledela. „Kaj pa so Višnarjevemu naše krave mar? Trot! S pomivalko naj te za to očofa Francka!“

Odšla je, zaloputnila vrata in se ni več pokazala. Krape in mleko jima je mama prinesla na mizo.

Ančka je priprla okno in legla. Čimdalje naredekje so se oglašali zvonci v hlevu, dokler ni zvonkljanje obmolknilo. Zamižala je. V rahli dremavici je videla dolgo vrsto cikaste govedi, otvezene k jaslim, in kar slišala, kako živad spokojno prežvekuje.

Naglo, kakor bi jo bil sunil, se je prebudila. K njenemu oknu je nekdo pristavljal lestvo. Potrkalo je. „Ančka! Ančka!“

Ančka je spoznala Višnarjevega Šimna. „Le kdo mu je povedal, da sama ležim?“ Huda je bila na Rozalko, ki jo je zapustila, in namenila se je, da bo tudi Marka oštela.

„Ančka! Ančka!“ Višnarjev ni odnehal.

„Stopila bi k oknu in bi ga sunila z lestve. Nič. Se bo že naveličal.“

In se je. Ko je začutila, da je odšel, je okno spodaj in zgoraj zapahnila.

Marko, ki je še ostal z ovčami na planini, je mislil na Ančko. Zivo jo je videl pred sabo. Žalostna je bila in huda obenem. Smilila se mu

Marko je na planini mislil na Ančko. Smilila se mu je. Tomaž je pa spoznal, da ima Ančka Marka še vedno rada.

ja. Spomnil se je Višnarjevega. „Mar je Ančki za ovčarja!“

Tomaž je spravil konje v dolino. Ančki se je zlagal: „Marko te pozdravlja.“ Dekle se je začudila in razveselila: „Zakaj pa še on ni prišal domov?“ Tomaž je spoznal, da ima Ančka Marka še vedno rada. In še to je pozvedel, da se Ančka brani iti k Višnarju v Zirovnico.

Ovčarji so že pozaprla jarce, po-večerjali in nakrmili pse. K Marku in Joku v Podlipnikovo kočo so se sešli na pogovor Poklukar in Podgošar in Mežkov Joza, vsi ovčarji, da jim mine dolg večer.

Zunaj so zapele podkvice na pesku.

„Kdo pa šari na noč okrog koč?“

„Saj gredo k nam!“

Vstopili so Višnarjev Šimen, Stojanov Jaka in Gros iz Most. Ovčarji so se začudili, zakaj vsi so imeli puške in sekire, na dolgih toporiščih nasajene.

„Kaj greste na medveda?“

„Uganil si.“

„Ooo!“

Poklukar je že ogledal puške. Niso mu bile všeč. „S temile puškami? To so koli, ne pa puške! Ni moja dosti vredna, pa bi še vedno zalegla za vse vaše tri. Medvedu ne zabiješ tako lahko svinca pod kožuh!“

Višnarjev je ponudil ovčarjem žganja. Vsi so pili, tudi Marko ga je pokusil, da bi ne napravil zdražbe.

„Kam pa greste pravzaprav nad kosmatinca?“

„To ste pastirji!“ se je delal imenitnega Višnarjev. „Kaj še tega ne veste, da hodi Pod javor trgat Vrščnikovo žrebe, ki vam ga je risa skoraj pred očmi končala?“

„Ne verjamem.“ je dejal Jok. „Medved sedaj še ne žre mrhovine; še volk komaj. Mogoče pa je, da je kakšen mežek (= mlad medved) tako negoden.“

„Ali je velik ali majhen, tega ne vemo. Je pa! Saj ga je sinoči Ažmanov Janez videl! Še zarenčal je nad njim! Na pol mrtev je prispilal v Mosta.“

Podgošar in Marko in Poklukar so se spogledali. Razumeli so se. Vsi trije so se spomnili, da je zjutraj smrdel Ravs kakor bud (= smrdokavra) po mrhovini in da je bil torej Ravs, pes, tisti „medved“.

Podgošar je pomežiknil ovčarjem in poprijel besedo: „Jaz pa pravim, da bo medved. Tisti bo, ki je na Velikega šmarna dan pod Stolum vstal pred mojimi jarci iz grmovja. Saj naredil jim nič ni. Na ta dan ima medved gobec zaklenjen; je prevelik praznik. Bo, bo!“

„Čim večji je, tem rajši vidimo,“ je junačil Višnarjev. Tudi Jok je razumel, kam meri Podgošar, in pomagal: „Nemogoče ni.“

„Kar pojdemo, da ga ne zamudimo!“

Voščili so jim srečno pot. Podgošar je še za njimi zaklical: „Šimen! Za eno šapo se priporočim.“ „Obe prvi dobiš,“ je obljubil Višnarjev.

Poklukar je žvižgal in klical Ravs, a psa nikoder ni bilo. „Spet se je potekel, mrha!“

„Morebiti se pa komu ponesreči, da zadene, pa boš ob psa,“ se je norčeval Podgošar.

„Škoda ga ni bogvekaj, Višnarjevega bi pa le navil, da bi mi ga drago plačal. Bahač!“

„Saj bodo utajili!“

„Pojdemo za njimi!“

Marko in Podgošar sta bila takoj pripravična.

Kakor bi se bali zverine in bi jo hoteli preplašiti, tako glasno so šli medvedarji. Ovčarji so jim tiho sledili, vsak s svojo roblinico in Poklukar z nabito puško.

Prvim trem se nikamor ni mudilo; ustavljali so se in obotavljali, da so se drugi trije naveličali, jih obšli in bili prej Pod javorom, kjer so se prikrili za debela in čakali. Ravs je trgal mrhovino ni če je potegnil veter proti njim, so si morali mašiti nosove.

Prišli so medvedarji in se glas-

no pogovarjali: „Najprej poiščimo žrebe!“

„Kar za nosom pojdi! Mrha že pošteno smrdi!“

Gros je šel stikat pod bukve. Ravs je prenehal trgati meso in je čakal. Gros je bil od njega le še nekaj korakov. Pes pa ni bil voljan pripustiti k plenu še koga drugega in je zarenčal in zagrabil tako togotno za kost, da je zaškrtala.

Gros se je prestrašil. Vsak bi se. Zbežal je in zakričal: „Medved, medved!“ Sekiro in puško je vrgel preč in se pognal v veje samotne smreke.

Podgošar ga je hotel še bolj oplasti. Zarenčal je kakor togoten medved in za njim sta začela lomastiti in rentati tudi Poklukar in Marko.

„Bežita, cel brlog jih je!“ je kričal Gros na smreki.

Celo Ravsa so premotili ovčarji, da je stisnil rep in stekel navzdol proti Šimnu in Jaku. Jaka je planil v bližnjo brezo, Šimen pa v skok in v oglarsko bajto. Zaloputnil je duri in jih še podprl.

Ovčarji so še malo porentali in polomastili, potem pa odšli spat na Jezerca. Medvedarji pa so vsi trije pretrepetali noč v bajti Pod javorom.

Drugo jutro še pred dnem so videli pastirji Šimna in Jaka pri Završnici. Hlastno sta pila mrzlo vodo; užejalo ju je žganje, ki sta ga čez mero pila na korajžo. Šimen se je hotel postaviti pred Ančko, a ga je zdaj skrbelo, če se bo zvedelo, kako so bežali.

Gros se je oglašil pri ovčarjih in jih posvaril, naj nikar ne gonijo Pod javor, kjer cel brlog medvedov oblega Vrščnikovo žrebe.

Ob kolena so se tolkli ovčarji, tako so se smejali, ko je odšel. Joža je brž zložil pesem o medvedu in psu, Grosu, Šimnu in Jaku. Vsi so se je naučili in so se namenili, da se ponorčujejo.

Podlipnikovo Ančko je Markova trma bolela, ker je dobro vedela, da zaradi nje Marko noče prignati domov. Zнала si je poiskati taka dela, da je bila sama. Nerađa se je pogovarjala z drugimi in ni marala, da bi jo kdo opazoval v zamišljenosti. „Nalašč mi nagaja! Naj ga nikar ne skrbi, se mu bom že ognila!“

Spomnila se je, kako so jo pomladi dražili, ko je Marko obesil njeni ovci veliki zvonec. „Ali ga bo prinesla s planine? Morebiti je pa Marko premenil zvonec, saj je tudi tretjinek kravam prevezal vence. Oh...“

Mama je opazila, da Ančki nekaj ni prav, pa se ji ni posrečilo zvedeti od nje, kaj jo mori. „Z Markom sta si prišla navzkriž zaradi Šimna. Saj je bolj prav tako!“ Prepustila je Ančko samo sebi.

Pri tropu na Jezercih pa je Marko premišljeval, kaj poreče Ančki, ko se sreča z njo. Tako in tako in tako. Ko se je pa poslovil od koč, spet ni vedel kako.

Ančka je prepuljevala na njivi korenje, ko je v soboto pripel čez Vrh Podlipnikov veliki zvonec. Marko ni zavriskal, ni zatrobil: „Traa-taaa! Aan-čkaa!“

„Morebiti ne vidi, da sem na njivi.“

Tiho je gnal čez meli na zeleno Reber in zastavil trop v pašo.

Volkun je veselo oblajeval Manico, ko je prišla naproti bratu in da odžene zvečer ovco in jagnje domov.

Manica je umirila psa, se obrnila proti polju, napravila z rokami trobilo in poklicala: „Aančkaa!“

Marko je molčal.

Ančka se ni oglašila Manici, kakor bi je ne bila slišala. „O, ve, ve, da sem na njivi, pa se ne oglašiš! Morebiti je pa njemu prav tako hudo kakor meni. Ali pa še hujše.“

Zadela je jerbas in naglo odšla domov.

Skozi Krnice je prizvonkljal Podlipnikov trop. „Bum, bum, bum,“ je pripel veliki zvonec mimo hiše.

Ančka se ni mogla več premagati. Pogledala je skoz kono. Marko je prav takrat spustil jarce skozi lesno na dvor. „Ooo!“ se je tiho začudila. Prva je šla njena ovca z velikim zvoncem in ves locen (= lesen obroč, na katerem nosijo jarci težje zvonce) je bil ovit v zakasnelo gorsko cvetje. „Če mu nisem smela voščiti srečne planine, ko je gnal čez Vrh, ga pozdravim, ko je prignal nazaj v ovčjak. Kdo mi more braniti?“

Odšla je na dvor. Pred skednjem se je vzel na njivo Volkun. Požala ga je, pritisnila svojo gla-

vo k njegovi in gledala Marka, ki je zapiral ovčjak.

Marko je šel k nji. Odrinila je psa in ponudila roko ovčarju: „Marko!“ Hotela je še reči: „Vesela sem, da si srečno prepasal planino!“ Ko sta si pa pogledala v oči, se je nagnila k njemu in mu pošepetala: „Ti — moj fant!“

Marko je stisnil njeno roko, pogledal naokrog, če ju kdo vidi, spustil roblinico na tla, potegnil Ančko k sebi, jo objel in poljubil. „Ančka! Deklič moj!“

Podlipnica se je tako začudila, ko sta se Marko in Ančka prismejala v kuhinjo in je Ančka nesla roblinico, ne Marko, tako začudila, da je pozabila odzdraviti ovčarju. Obrnila se je k Ančki: „Kaj nista sprta?“

„Sva bila, pa nisva več in nikoli več ne bova! Kajne, Marko?“

„Nikoli več, Ančka!“

„Kaj pa bo Šimen rekel?“

„Mar mi je Višnarjev! Marko je moj fant!“

„Atu to ne bo všeč!“ je pomišljevala Podlipnica.

„Ga boste že pogovorili! Saj ste moja mama!“

„Hm!“ Podlipnica je skomignila z rameni.

Marko pa je prijazno stopil k nji: „Dober večer, mama! Bog daj!“ mi odzdravite in roko mi dajte! Prignal sem s planine.“

„Bog daj, Marko!“ Tesno ga je prijel za roko, kakor bi mu hotela reči: „Fant, le drži se! Jaz sem z vama!“

V kuhinjo je planil Volkun. Veselo je zavil in ni vedel, kateri bi se bolj prilizoval, Ančki ali Podlipnici.

Trinajsto poglavje

DREVJE SE OBLETA

Pod Tomaževim vodstvom je Marko prvič zajahal žrebca in se pri tem spomnil, da se je bil zarekel, da se prej ne bo ženil, dokler ne bo vozil s svojo vprego in s svojim vozom po svetu. Tomaž je Marku pripovedoval, kako je bilo v vojni. Zmotil ju je Podgošar: prišel je prosit Marka, naj bi mu šel poiskat v planino dvojce lanskih jagnjet, ki sta se ločili od tropa in na pol podivjali. Marko se je odpravil z Volkunom in Hrustom v planine.

Po večerji, pri Skočirju je bil na reji tisti dan, je stopil konjar Tomaž k Smrčarju na požirek vina in se precej dolgo zagovoril. Vprav ko je oddrgnil mošnjo, da bi plačal, je stopil v gostilno Višnarjev Šimen, na pol prazničen.

Tomaž je potrkal z bičevnikom ob tla in pomislil: „Aha! Voglarit je prišel in krog Ančke sitnarit! Kaj je izvohal, da je Marko Za vrhom?“ Nato je ukazal: „No, Miha! Še en maseljč ga prinesil!“ In je obsedel in odšel šele za Višnarjevim; pa ne domov v svislj, ampak pod Ančkino okno.

Previdno, kakor bi zalezoval petelina, se je Tomaž bližal. „Aha! Šimen je že pristavil lestev!“ Potem je Tomaž za hip podvomil: „Kaj pa, če Ančka s Šimnom govori? Umaknem se po tihem in Marku jo zatožim, tico, da bo fant za vedno ozdravljen!“

Stisnil se je v temo in prisluškoval.

Šimen je narahlo trkal in šepetaje prosil: „Ančka! Oglasi se!... Vsaj enkrat!... Za eno samo besedo!... Ančka!... No! Ančka!...“

Temo je presekala Tomažev bič in Šimen na vrhu lestve se je zvil od bolečine. „Hudič! Kdo je?“

Švrk! je udaril debeli jermen konjarjevega biča drugič ob jerhovino.

Šimen se je podvziral po klinih navzdol, pa na vsakem klinu ga je dosegel Tomažev bič.

Poskočil je na tla. „Kdo je?“

Nihče se mu ni oglasil. Konjar je utonil v temo.

Ko je Šimen odšel, se mu je iz teme zasmel Tomaž: „Pa še sprašuje, kdo ga je! Ko se zdanj, naj se ogleda! Saj ima na koži napisano, kdo ga je!“

Konjar je že zavil proti domu, pa se je domislil, da ne sme pustiti lestve pod oknom, ker je Ančka priden dekljč in ima Marka rada.

V gorah je Marko uvidel, da sta mrkaček in ovčica za gospodarja izgubljena in da ju ujame le še Poklukarjeva krogla. Poklical je Volkuna in Hrusta, oba pohvalil in pogladil in urno nastavil proti domu.

Dokaj pred južino je prišel k Podlipniku. Na Ančko je naletel v veži.

MASKA PTUJSKEGA KURENTA

„Marko!“ Kar zrastle je, tako se ga je razveselila. In kako svetlo ga je pogledala!

Marko pa je prislonil roblnico v kot in snel izza traka šopek iz modrih, dlakastih cvetov jesenskega svedra in iz košatega, vijoličastega encijana, ki napoveduje v gorah zimo kakor doma podlesek.

„Ančka! Šopek ni kaj prida! Pa veš, drugačnega ni več! To je zadnje cvetje. Gora že premira in bo kaj kmalu otrpnila.“

„Marko!“ Tako ljubezniva Ančka še nikoli ni bila z Markom. Kakor bi hotela popraviti, kar je zamudila takrat, ko ji je prinesel najlepšo očnino na rovtu. Morda se je tudi res spomnila rovtov in žalostnih tednov, ki sta jih preživela z Markom zavoljo Višnarjevega. „Marko! Marko! je vzkliknila razposajena. „Nekaj ti moram povedati. Pojdiva v hišo, da ne bo slišala mama!“

V hiši sta se Marko in Ančka tako smejala, da je tudi Podlipnico, razumno in tiho ženo, premagala radovednost in je šla po tihem nastaviti uho na vrata in je ujela iz šepetanja:

„To ga je, Tomaž, pustuha Višnarjevega! Veš, za oknom sem oprezovala!“

„Prav je, prav je!“

„Pa bo gotovo Višnarjev tebe dolžil.“

„Naz me!“

„Pazi se!“

„Se ga nič ne bojim!“

„Ančka!“ je poklicala mama.

Podlipnica je odprla vrata. „Marko je lačen in samega smeja se

ne bo najedel. Žgance vsuj in mu jih naglo skuhaj!“

„Ni treba, saj grem k tropu na Blata!“

„Brez južine ne boš hodil! Morebiti danes nisi še nič gorkega jedel.“

„Res nisem, pa nič ne de!“

Ančka ga je prišla pod roko.

„Hitro za mano v kuhinjo, mi boš ta čas trske cepil!“

Odšla sta. V veži se je Volkun prihulil na tla, potem se je vesel pogljal v Marka in Ančko.

Podlipnica v hiši je pogledala na podobo svoje in Ančkine patrone. „No, ljuba sveta Ana! Ali si jo videla, kako bi bila srečna? Pomagaj mi, da bo prav!“

V kuhinji pa je pela sekira in med udarce se je usipal Ančkin smeh.

Na Martinovo nedeljo, tema je že bila, so stali v Žirovnici pod lipo fantje. Pristopil je Višnarjev Šimen: „Fantje! Kdo gre z mano v Krnice?“

„Danes boš hodil,“ so mu ugovarjali, „ko je doma semenj?“

„Aha! K dekljču v vas ga vleče, pa se krniških fantov boji!“

„Brez skrbi pojd! Saj Krničani danes v Žirovnici pijejo!“

„Zato vas vabim,“ je razložil Šimen. „Podlipnikovemu ovčarju sem dolžan nekaj klofut in mu jih danes najlaže vrnem. Kadar vračaš dolg, je pa vedno varneje, če imaš priče zraven.“

„Tistega berača bi bilo res dobro poučiti, da ne sme misliti na bogato Podlipnikovo Ančko.“

„Pojdimo!“

Samo trije največji gruntarski bahači so odšli s Šimnom in še Stojanov Jaka.

Drugi so ostali. „Mislijo, če so bogati, da bodo nam drugim ukazovali, katera dekleta nam smejo biti všeč.“

„Ko bi ne bili iz naše vasi, bi šel povedat Krničanom.“

„Da bi jih le krniški pastirji sami izpodrepili!“

Pri Smrčarju je sedel Rotijin Tevž. Višnarjev mu je napil in ga naprosil, naj privabi Primoževega Marka v gostilno. Po ovinkih se mu je posrečilo, tretjinku.

bo še

iz

zdomstva

anglija

Pravkar se je začelo leto 1980, zato bo prav, da pogledamo nazaj in precenimo uspehe preteklega leta.

Na splošno moramo Slovenci, živeči v Veliki Britaniji, biti sami s seboj kar zadovoljni, Bogu pa moramo biti hvaležni za slovenskega duhovnika, g. Ludvika Rota, ki je zaradi svoje nesebičnosti zelo priljubljen. S to priljubljenostjo zmoro tesno povezavo tudi pri tistih, ki se za narodno stvar drugače ne bi veliko zmenili.

„Slovenski dan“, ki je bil v preteklem letu v Bedfordu, je dokaz, da smo Slovenci tudi po več kot tridesetih letih zdomstva, še vedno zdrav del narodnega telesa, da smo ostali zvesti sveti veri, da svojo duhovščino spoštujemo in da se pri slovenskem vinu in domači muziki do zadnjega kotička v svojem srcu razveselimo.

Pa v preteklem letu nismo imeli samo veselih srečanj. — V poletju je kruta smrt pobrala iz naših vrst g. Jožeta Rehbergerja. Ne samo za njegovo družino, ampak za vse

Slovence je ta izguba zelo boleča. Jože je bil vnet narodno-kulturni delavec, ki ni odnehal niti v boleznih — smrti pa se ni mogel upreti. Zadnje leto v svojem življenju je veliko trpel. Malo je ljudi, ki so njega razumeli. Imel je težko nalogo. — Ko pa smo se poslavljali od njega ob odprtem grobu, je številna množica potrdila s svojo prisotnostjo, da Slovenci tudi vemo biti hvaležni, če že ne prej, pa, kadar nas Bog na to opozori z izgubo prijatelja.

Hvala vsem, ki so se ob tej naši bridki izgubi strnili okrog njegove potrte družine — kot ena slovenska družina!

Pa dokler bodo Slovenci na tem otoku živeli, se bo slovenska narodna zavest krepila s pesmijo, z molitvijo in slovensko besedo pri veselih in žalostnih srečanjih.

V letu 1980 imamo velike načrte. Kakšni pa so božji načrti, pa ne vemo nič naprej.

Zadnjo soboto v maju bomo imeli obisk ljubljanskega škofa v Bedfordu. Prvo nedeljo v juniju bo „Slovenski dan“ v Rochdalu. (Rochdalčani so si v ta namen že zdaj podvihali rokave.) Ta dva dneva si zapišite v koledar ali pa se jih dobro zapomnite! Taka srečanja so za nas važna!

Dne 14. julija bomo poromali v Lurd. To je vseslovensko romanje, zato ne odlašajte s prijavi! Prijavite se pri g. župniku Rotu! To je veliki program, manjši pa so bolj lokalni in boste zanje zvedeli po svojih prijateljih.

Ker že govorimo o slovenskem narodnem življenju na Britanskem otoku, naj ne pozabimo tega, da, kjer sta oba starša Slovenca, govorimo z mladino SLOVENSKE KRVI po SLOVENSKO. To bo nam v uteho, kadar bomo starejši in nam bo materina beseda največji zaklad in tolažba.

Vse, ki še niste člani Slovenskega kulturnega društva v Veliki Britaniji, vabimo, da vanj pristopite čim številneje. Vse tiste pa, ki so svojo dušo vknjižili v knjigo materializma in ne želé svojemu narodu koristiti, pa naše iskreno so-

čutje. Kdor pozablja, zakaj je zdoma in zakaj ne živi doma med svojim narodom, bo tudi kmalu po svojem narodu pozabljen.

Prisrčne pozdrave vsem Slovincem po širnem svetu v novem letu!

Franc Rožman, predsednik Slov. kulturnega društva

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — V adventnem času smo se skušali lepo pripravljati na božične praznike. Ves advent je bila tudi med tednom, v petek ali v soboto, dodatna slovenska božja služba.

16. decembra smo imeli božičnico, katere namen je bil, da bi se vživali v skrivnost Jezusovega učlovečenja. Božičnica je bila v Slovenskem centru.

V petek, 21. decembra, je veliko rojakov, zlasti onih, ki so na začasnem delu pri nas, odšlo domov. Večina se bo vrnila šele po 1. februarju, le malo se jih je vrnilo po sv. Treh kraljih. Kakor nam je težko ob slovesu, smo vendarle veselili, da vsaj zimo morejo preživeti skupaj s svojimi družinami. Hudo nam je le, da Božiča doma ne morejo tako obhajati, kakor smo ga navajeni praznovati že skozi stoletja. Izgovori, ki jih oblastniki navajajo proti praznovanju, so jalovi, saj je v stari Jugoslaviji bil glede ver isti položaj, pa smo lahko praznovali leto za letom tudi Božič.

Na sveti večer je bila maša Jezusovega rojstva ob devetih zvečer. Na Novega leta je bila pa zaradi silvestrovanja popoldne in to v Haidu. Po maši smo šli vsi k župniku Jakošu in preživeli lepo uro v skupnem razgovoru. Da nam jezik ni zastal, smo ga zalili z vinom. Le šoferji so morali paziti, ker so bile ceste precej ledene.

SALZBURŠKA

TENNECK — Po maši 9. decembra smo v naši dvorani imeli bo-

žičnico. Lepo je bilo, ker je bilo toliko otrok zraven. Tudi božično drevo je bilo že postavljeno, da smo se lažje vživel v božične praznike. Po duhovni pripravi smo se tudi telesno podprli in potem lepo prepevali.

HALLEIN — Vsako leto decembra zaradi praznikov božja služba odpade. Pač pa moramo poročati, da so v Gjørkeševi družini iz Pucha dobili sina, *prvorojenca*, Ga. Antonija, ki je po rodu Štajerka iz okolice Rogaške Slatine, je 3. januarja v Halleinu rodila. Več o tem pa po krstu.

SALZBURG — Tudi v Salzburgu smo se po decembrski maši zbrali v dvorani. Bogoslovci in študentje so nam pripravili *božičnico* z duhovno vsebino. Ko smo se še malo pogovorili in voščili, smo se potem razšli vsak na svoj kraj.

TIROLSKA

Laški pregovor pravi: „Bolje kashno kot nikoli!“, kar velja za naslednje poročilo.

Pionir in dolgoletni izseljenski duhovnik za Tirolsko in Predarlško je bil cistercijan p. *Štefan Kržišnik*, ki je po Stični našel drugi dom v samostanu istega reda v Stamsu na Tirolskem. Leta in leta je hodil po Tirolskem in po Predarlškem in obiskoval, spovedoval, maševal našim rojakom. Zaradi bolezni na želodcu je moral delo opustiti. Vendar je pa še vedno rad prišel pomagat, če je bilo potrebno.

P. Štefan, ki se je rodil na Bukovem vrhu nad Poljansko dolino, je 27. oktobra dočakal 70 let. K temu lepemu življenjskemu jubileju mu vsi iskreno čestitamo: so-bratje izseljenski duhovniki kakor tudi vsi, ki smo bili deležni njegovega pastirovanja na Predarlškem in Tirolskem. Sedaj, ko živi v samostanski tihoti, naj nas spremlja s svojimi molitvami in prosi za nas in naš narod, da bi ostali zvesti Bogu in narodu!

GRADEC

Že iz slutnje, da bo v letošnjem letu nastala sprememba pri duhovniku za Slovence v Gradcu,

smo lani junija povabili za slovenske zdomce pristojnega gospoda škofa dr. Stanislava Leniča. Obiskal nas je, nam dal v pridigi lepe napotke in bodrila za krščansko življenje ter se z nami po maši poveselil, kar je vsem zbranim zelo dobro delo.

Obiskal je tudi gospoda *Janeza Hafnerja*, prejšnjega duhovnika za Slovence v Gradcu, za njegov zlatomašni jubilej, ter se mu osebno zahvalil za njegovo delo za Slovence v graški škofiji; saj je gospod Hafner dobrih triindvajset let neumorno opravljal to službo v neprimerno težjih razmerah povojnega časa.

Gospod škof dr. Lenič je dal s svoje strani tudi privoljenje za osebno spremembo, ki se je sedaj izvršila. S 1. januarjem tega leta namreč prevzema skrb za Slovence v graški škofiji *pater Jožef Lampert*, eden od slovenskih minoritov, ki v Gradcu oskrbujejo mestno župnijo Mariahilf.

Naslov novega duhovnika za Slovence v Gradcu je: *Pater Jožef Lampert*, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz. S tem nasleduje pater Jožef, ki je še zelo mlad, živahen in podjeten gospod, dose danjega duhovnika za Slovence, Martina Beleja, ki je dobrih deset let opravljal to službo. Gospod Belej je namreč prevzel še eno bolnišnico v dušnopastirsko skrb, zato mora delo za Slovence prepustiti drugim.

Okoli slovenske maše, ki je vsako nedeljo ob pol 10. uri v minoritskem samostanu v Gradcu, so nanizana še mnoga druga opravila v skrbi za naše ljudi tod.

Novemu duhovniku za Slovence želimo obilo iznajdljivosti, moči in potrpljenja, predvsem pa božjega blagoslova pri njegovem delu za naše rojake.

belgija

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Še nekaj novic iz našega konca: V kliniki Saint-Luc v Bruslju je

19. novembra 1979 *umrla ga. Ana Marija Hardy*, roj. Čopi, iz Baudour, šele 45 let stara, saj se je rodila v Tertre leta 1934. Njenemu možu in hčerki, še posebej pa očetu in materi, ki še živita v Tertre, naše iskreno sožalje!

V Lmbusart je *umrl* 3. 12. 1979 g. *Niko Štrajnar*, tudi šele 42 let star. Svojcem naše sožalje!

Nad svojem domu v Charleroi-Nord je *umrla* 21. 12. 1979 ga. *Julka Rušt*, roj. Kariš, stara 59 let. Rodila se je v vasi Merče pri Sezani (Slovenija) leta 1920. Pokopali smo jo lani 26. dec. ob veliki udeležbi slovenskih rojakov in rojakinj. Vsi jo bomo ohranili v lepem spominu. Njenemu možu g. *Gabrijelu*, sinu in hčerki ter ostalim sorodnikom naše sožalje!

Že sedaj javljamo, da bo letos „SLOVENSKA VESELICA '80“ v četrtek, prvega maja, v župnijski dvorani „Familia“ v Gilly-Haies, Charleroi. Pri prosti zabavi bo sodeloval izvrsten ansambel.

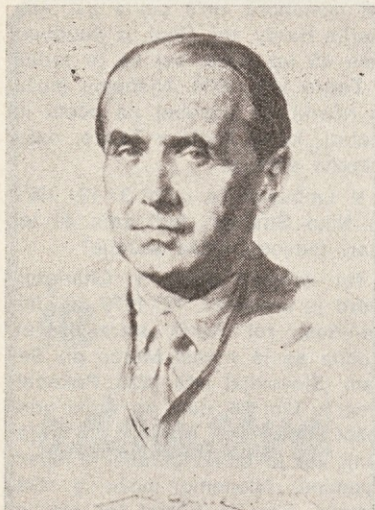
francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v CHATILLON-u, poleg Slovenskega doma, Impasse Hoche.

Božične praznike smo lepo praznovali in udeležba pri maši, tako pri polnočnici kakor na sam Božič, je bila številna, čeprav je za nekatere zaradi prometnih zvez (zlasti za polnočnico) kar precejšnja žrtev, da pridejo k naši maši, toda vsak se rad malo potruji, saj gre za to, da se skupaj in v domačem jeziku srečamo z Njim, ki daje smisel našemu življenju.

Silvestrovanje, ki smo ga, ker dvorana v Chatillonu še ni gotova, imeli v Bagnolet, je vsem zelo ugajalo: bilo je dosti ljudi in prijetno domače razpoloženje, za katero so pridno skrbeli tudi „Pariški Slavčki“. Zato moramo biti tembolj hvaležni Društvu, ki je silvestrovanje

Portret Doreta Ogrizka (Božidar Jakac, 1955).

pripravilo, in še posebej vsem tistim, ki so se celo noč nesebično žrtvovali za delo in postrežbo in ki so tako vestno skrbeli, da je vse potekalo v najlepšem redu.

V novembrski številki smo objavili kratko poročilo o 80-letnici g. Doreta Ogrizka. V zvezi s takratnim poročilom, kjer je med drugim omenjeno, kako je slavjenec velikodušno pomagal našim ljudem v Parizu po drugi svetovni vojni, smo pomotoma pozabili omeniti, da je med vojno iz Pariza izdatno podpiral tudi slovenske umetnike v Ljubljani, med njimi zlasti beguncelane mariborskega gledališča, po vojni pa je nudil veliko pomoč tudi Slovincem na Koroškem. S tem dopolnjujemo naše tozadevno poročilo.

MELUN (Seine-et-Marne)

Skupna maša za naše rojake bo v nedeljo, 10. februarja, ob devetih zjutraj v poljski cerkvi v Dammarie.

SLOVENSKI DOM V PARIZU

Za Božič smo rojakom v Franciji poslali pismo o Domu s poročilom, kakšno je trenutno finančno stanje, in s prošnjo za nadaljnjo pomoč. Nekateri so se naši prošnji že odzvali in se jim prav toplo

zahvaljujemo, kakor tudi vsem, ki pomagajo pri „udarniškem“ delu.

Zaradi zimskega vremena so dela res malo v zastoju, toda v prihodnjih tednih se bomo še s podvojeno silo lotili del v zavesti, da je od vsakega odvisno, da bo Dom res takšen, kakršnega si vsi želimo in da bo služil naši skupnosti.

Darove pošiljajte na poštni čekovni račun:

C.C.P. PARIS 19285 04 F
MISSION CATHOLIQUE
SLOVENE
3, Impasse Hoche
92320 CHATILLON

PAS-DE-CALAIS in NORD

V februarju bomo čez *pust* pihali v *post*. Prehitro nam beži čas in že se bližamo preko postnega časa velikonočni skrivnosti.

V Méricourt-s-Lens sta bili *krščen*i: 8. decembra lani Natalija Ribac; 23. decembra pa Korine Škot. — Otrokoma in staršem čestitke in obilo božjega blagoslova!

21. decembra sta si v Méricourt-s-Lens obljubila zvestobo in si dala *zakrament sv. zakona* Filip Gabas in Génovefa Doroteja Turkie-wicz. Naj ju spremlja božji blagoslov na njuni skupni življenjski poti!

V visoki starosti 94 let nas je po dolgi bolezni *zapustila* ga. Ana Zakrzewski, roj. Roszcka, lani dne 20. decembra. Pogreb je bil v slovenski kapeli „Matere izseljencev“ 22. decembra ob številni udeležbi prijateljev in znancev. Družini Princ in sorodnikom naše sožalje!

Iz Merlebacha je prispela vest o *smrti* ge. Pajer Rozalije, umrle 30. 12. 1979. Pokojnica je skoro do zadnjih let preživela tu med nami v Liévinu in je rada prihajala k slovenski službi božji in bila zvesta bralka „Naše luči“. Ko je onemogla, je odšla k hčeri v Merlebach, kjer je bila zgledno postrežena in oskrbovana. Ker je želela počivati ob svojem možu, ji je bila izpolnjena ta želja; pokopana je bila 4. januarja ob udeležbi rojakov in znancev, ki so jo spremili na tej zadnji poti. Naj se odpočije v Gospodu od svojega truda. Vsem

preostalim sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

V starosti 86 let je v bolnišnici v Lensu 28. decembra 1979 *odšla v boljšo domovino* ga. Frančiška Podgoršek, roj. Blaj. Pokopana je bila 31. decembra v cerkvi sv. Avgušтина na Fosse VIII, Vendin-le-Vieil. Naj ji bo Gospod za njeno dobroto bogat plačnik! Domačim naše krščansko sožalje!

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Novembra lani smo *pokopali* rudarja Franceta Juga. Bil je 57 let star, samski in zelo priljubljen. Za njim žalujejo bratje in sestra, kakterim naj velja tudi naše sožalje!

Pokopali smo tudi dobro Slovencego. Požlep. O njej boste gotovo brali več na drugem mestu; ker je pa bila poznana in cenjena tudi pri nas, je prav, da se je spomnimo še v našem poročilu!

Slovensko delavsko društvo v Aumetzu je kakor vsako leto priredilo v začetku decembra 1979 Miklavžev dan. Letos je bilo nekaj posebnega — izvrstno kosilo. — Člani, ki smo čakali „tretjo starost“, kakor pravijo temu Francozi, smo dobili poleg obeda še lepa darila. — Prav posebno je bila počaščena ga. Bezgovšek za svoj 80. rojstni dan. Predsednik društva ji je čestital in dal velik lep šopek rož. Tudi mi ji na tem mestu želimo zdravja, in da bi jo svojim otrokom in nam vsem Bog ohranil do skrajnih mej mogočega življenja.

In končno še to: Na jugu ob španski meji je neka župnija Sv. Mihaela. Večina prebivalcev je Francozov, je pa med njimi tudi nekaj Baskov in — Slovencev. Ti so s svojim orkestrom priskočili cerkvenemu zboru na pomoč, da je bilo božično petje res nekaj izrednega in lepega.

Po pravici se izprašujemo, ali je na svetu sploh kje košček zemlje, kjer bi ne našli Slovencev?

VZHODNA LOTARINGIJA

Prvo, kar moram napisati, je zahvala za poslani koledar v „Naši luči“ za leto 1980. Od vseh strani

so poročali raznašalci: To je sijajno, da smo dobili zopet koledar! Nekateri so naročili na novo „Našo luč!“

Poročilo od Božiča: Mesta in kolonije so bile polne božičnih dreves z raznobarvastimi okraski. Pred prazniki je prihitel k meni g. Dejak iz Aumetza: Bolnikom sva prinesla obhajilo, v sobah za umirajoče sva obiskala rojaka Skruba, v Forbachu 91 let staro Rovtar Terzijo, katero so pa malo pred prihodom v bolnišnico odnesli v mrtvašnico. Po kolonijah sva na domu obiskala bolnike, ki niso mogli v cerkev.

Slovesna maša je bila lepo pripravljena ob 10. uri ponoči, toda podpisanega ni bilo: na stopnicah je padel na hrbet, moral je v bolnišnico: hvala Bogu, nič zlomljenega ni bilo, a zelo udarjenega so pripeljali domov. K sreči sta za praznike prišla naša dobra gospoda g. Bolè iz Kopra in g. Česnik. Ta sta pomagala v lepih praznikih in g. Česnik še nedeljo potem. Tu se jima še enkrat lepo zahvaljujem.

Veselili smo se *Novega leta*, a silna žalost je prevzela Merlebach in okolico ob bridki vesti: G. *Silvo Mav*, 50 let star, je mrtev! Zadel ga je kap, ko so ga pripeljali v bolnišnico Hochwald. Strašen udarec za družino: za mamo, ženo, 3 hčerke — in pa za cerkveni zbor „Slomšek“, katerega je sijajno vodil kot predsednik! Rojen 11. 11. 1929 v Stiring-Wendel, je prišel s

Pokojni Silvo Mav iz Hochwalda.

svojimi starši v Merlebach, kjer je postal uradnik v rudniku; stanoval je v Cité Cuvelette. Vse naše veselje ob prazniku sv. Treh kraljev je bilo končano!

Naš dragi Silvo je hodil od hiše do hiše naših dragih pevcev, raznašal z navdušenjem „Našo luč“, objavljaj vse maše, petje, slovesnosti v časopisih in bil vedno v pomoč ne samo „Slomšku, ampak tudi drugim, ki so bili izven Slomška“, pa so pomagali pri cerkvenem zboru.

Žalostni pogreb blagega pokojnika je bil v torek, 8. januarja, ob 15.30 uri v župniji Hochwald, ki je župna cerkev te kolonije.

Podpisani se zaradi poškodbe pogreba na žalost ni mogel udeležiti, cerkveni zbor pa je polnoštevno in s krasnim petjem vzel slovo od svojega navdušenega, dobrega, nepristranskega predsednika.

Dobri družini, spoštovani od vseh, izražamo tu globoko sožalje.

V tem času smo izgubili tudi našega poročevalca za razne časopise: Jakoba Holweca, starega 69 let. Družini naše sožalje, njemu pa naj Bog plača vse dobrote, ki jih je ustno ali pismeno leta in leta izvrševal tudi za nas.

Svete maše v februarju bodo pravočasno oznanjene v cerkvah. Vse druge novice bodo oznanjene in sporočene našim dragim po članih cerkvenega zbora.

Rajnemu gospodu Silvu Mavu pa se še enkrat prisrčno zahvaljuje njegov zvesti prijatelj

Stanko Grims.

nemčija

OBERHAUSEN

Dragi prijatelj! Ne vem, če se tudi vi tako močno veselite *božičnega časa*. Prinaša nam najlepše dneve vsega leta, dneve tihe zbranosti, miru in otroškega veselja: miklavževanje, adventno bogoslužje ter veseli Božič, pa tudi skoro pre-

hrupno slovo od starega leta in preveseljaške prve urice novega.

Naj bo kakorkoli že, človeka najbolj spoznaš pri zabavi, pri duševni in telesni sprostitvi, pri njegovem smejanju in neprisiljenem obnašanju. In če že ne bi imeli druge koristi od teh dni, imamo vsaj to, da drug ob drugem bolje spoznamo sebe in druge: npr. če so ti ena vrata zaprli, ti Bog odpre četvero novih. Nekateri naši rojaki odstopajo od sodelovanja, pa se zgodi, da na njihovo mesto pridejo novi štirje, še boljši, na katere sploh nisi računal. Tako se moramo z našimi letošnjimi prireditvami kar pohvaliti.

Miklavževanje v Oberhausnu, miklavževanje v Moersu: Miklavž je bil res malo preučen za nas navadne zemljane. Ni čudno, smo rekli, saj je padel z nebes. Naši otroci iz obeh veroučnih šol so se pokazali zelo vestne pri obisku zadnjih ur. Skoraj vsi *učenci iz Oberhausna* so uredniku „Mavrice“ v Ljubljano poslali za izseljenko nedeljo lepe risbe in spise. Zelo jih je bil vesel in v novoletni številki objavil. Tako smo sedaj povezani z vsemi vernimi šolarji širom Slovenije.

Solarji iz Moersa niso hoteli zaostajati za Oberhausnom. Njihove prispevke bodo objavili v februarški „Mavrici“.

Če verjamete ali ne, v Moersu so fantje tako pridni, da so postali pravi angeli. Sicer so vloge parkeljnov za Miklavža lani prevzeli zelo mladi kandidatje. Ko pa so videli naša lepa angelska dekleta, so bili tako navdušeni, da so zahtevali, da pri polnočnici še oni nastopijo kot angeli: „Zakaj zmerom samo punčke?!“ In to se je zgodilo.

Večerna polnočnica v Moersu je potekla v polnem doživlju. Še nikoli ni bilo tako veliko število udeležencev, čeprav je mnoge zvalila topla peč domov v Slovenijo. Najlepše od najlepšega: Naši angeli, ki so nastopali tako oblečeni pred mašo, so bili slavnostni ministrantje pri maši — tako dekleta kot tudi fantje. To je z veseljem gledalo božje Dete, ki se je v resnici skriv-

Skupina naših najmlajših ob lanskem Miklavžu v Moersu (Oberhausen).

Naši rojaki so se zbrali k slovesnemu praznovanju po maši v Castropu (Oberhausen).

nostno rodilo pri mašnem spreminjenju!

Skupaj s šolarji je nastopil pevski zbor odraslih, naš „Slovenski cvet“, ki je kljub odsotnosti nekaterih zelo občuteno odpel najlepše božične pesmi.

In opolnoči pri Sv. Barbari v Oberhausnu? Udeležba mnogo večja kot doslej! Najpridnejši otroci naše šole tukaj so veselo piskali na flavte in tako z našimi božičnimi melodijami na čast Bogu zadovoljili celo razvajene nemške vernike. Slava Bogu na višavah in hvala našim otrokom na zemlji!

Nekaj posebnega privleče človeka na Božič k maši. Mnogi ponočni udeleženci so prišli še enkrat k dnevnemu maši.

V Castropu smo se po maši zbrali v gostišču na pokušanje potic, ki so jih prinesli ljudje s seboj. Vse so dobile prvo nagrado.

V Güterslohu smo se zbrali okrog preproste mize v župnijski dvorani in v tej skromnosti smo preživeli tako pristrčne tri urice, da se jih bomo vse leto radi spominjali.

Dragi slovenski rojaki z našega področja! Za vse vas smo goreče molili in slavili Boga, našega skupnega Očeta, vse te lepe božične dneve. Tudi za tiste vas, ki se oddaljujete od nas. Naj vam Bog da v novem letu, kjerkoli se nahajate, zdravja in zadovoljstva!

FRANKFURT

Božični prazniki imajo tudi v tuji svojo moč. Čeprav je mnogo stalnih obiskovalcev šlo domov, je bila cerkev za Božič polna. Slovesna maša s kajenjem in ministranti je povzdignila slovesnost; škoda, da nismo imeli organista! Smo pa zato bolj pogumno peli in dali duška svojemu božičnemu razpoloženju.

Po maši pa smo se srečali v dvorani in preživeli prijeten večer.

Tudi v Darmstadtu in Mainzu je bila lepa udeležba.

Naša farna družina se je povečala, krščeni so bili:

Mirt Ignac v Darmstadtu; Blekič Marlen v Frankfurtu; Malič Denis

in Škorjak Simon v Lichu. Staršem čestitamo, otrokom pa želimo veliko božjega blagoslova.

Poročila sta se Jože Malič in Olga Pantič. Čestitamo!

V večnost sta se preselila Franc Plohl in gospa Pavlovič. Vsem domačim izrekamo iskreno sožalje.

HAMBURG

Redka so poročila iz tega severnega mesta. Kar pa ne pomeni, da tam Slovenci ne pridejo skupaj.

Krstno slavo v Darmstadtu, pri katerem je postal Ignacij Mirt božji otrok.

Vsak mesec imajo sv. mašo, za konec leta pa tudi polnočnico. K polnočnici je prišlo kar veliko faranov, čeprav vreme ni bilo najboljše. Toda polnočnica je res samo enkrat v letu, zato pride kdor le more. Organistinja je lepo igrala slovenske pesmi in tako povzdignila slovesnost. Vsem rojakom na tem področju želimo srečno novo leto z željo, da bi pri odločanju ali naj pridejo enkrat na mesec k slovenski sv. maši radi rekli, pridite, upoštevajte, da pride duhovnik 400 ali pa 600 km daleč, da vam lahko postreže s slovenskim bogoslužjem. Prav je, da to upoštevate, čeprav ni vedno najbolj prikladna ura!

STUTTGART-okolica

Polnočnica v dveh jezikih: Na Sveti večer lani smo imeli v Stuttgartu skupno polnočnico z nemškimi verniki. Ob desetih ponoči se je cerkev sv. Konrada napolnila kot verjetno še ne dosedaj.

Vabilu na skupno praznovanje božične noči se je odzvalo veliko število naših rojakov, da smo bili kar pošteno zastopani. V slovenskem jeziku smo prebrali evangelij in prošnje ter zapeli pesem „Glej, zvezdice božje“. Nemškim vernikom je melodija bila tako všeč, da so po maši spraševali, zakaj nismo zapeli več pesmi. Neka-

teri so celo zaprosili za besedilo pesmi.

Adventni večer v Heilbronn: V soboto, 22. decembra lani, smo po maši v Heilbronn priredili adventni večer. Prostor v farnem domu pri cerkvi St. Killian je dihal že božično razpoloženje. Novi hišnik, priseljenec iz Poljske, je postavil vanj božični drevesček, ki je naznanjal že skorajšnji prihod svetega večera.

Pod bodičastim zelenjem smo opazili zavitke v božičnem papirju, dobrotke tombole. Iz magnetofona so se oglasile priljubljene adventne melodije. Potem smo vneto črtali na tombolskih tablicah izklicane številke. Čeprav je tombolska sreča obetala le manjše dobrotke, smo napeto pričakovali, komu se bo sreča nasmehnila.

Štefanovanje v Esslingenu: Po zgledu zadnjih let smo imeli tudi lani štefanovanje v Esslingenu. Na Štefanovo, 26. decembra, smo kar dobro napolnili župnijsko dvorano pri cerkvi sv. Elizabete. Vladalo je povsem božično razpoloženje ob božičnih melodijah, belo pogrnenih mizah s svečkami in ob bogato obloženem božičnem drevesčku, za katerega smo igrali tombolo. Vsak od navzočih, odrasli in otroci, so dobili po eno tombolsko tablico zastonj.

Sreča se je nasmehnila našemu prekmurskemu rojaku, ki pa ni obdržal dobrot božičnega drevesčka zase, temveč je večino njih razdelil med navzoče otroke. Lepa gesta je napravila veliko veselja med mladimi udeleženci.

Kegljanje privlačuje: Več nem-

ških župnijskih centrov ima svoja kegljišča, ki privabljajo tudi naše rojake. Tako jih najdemo v Stuttgartu med tednom pri kegljanju v Hedelfingenu in Ostheimu, v Oberstenfeldu pa po mesečnih mašah. Za konec leta so se pomerili v gostilniškem kegljišču v Öhringenu. Župnik jim je v igri „Lisica“ dobro odnesel pete.

Skrajšani božični dopust: Za božične in novoletne praznike je šlo zopet večje število rojakov v domovino. Vračali se niso povsem zadovoljni. Bili so razočarani, da Božič v Sloveniji še vedno ni državni praznik, čeprav si to želi ogromna večina Slovencev.

Razočarani so bili tudi nad porastlimi cenami za živila in nekateri za praznike telečjega mesa sploh niso mogli dobiti, drugi so morali čakati celó na svinjsko meso. Pomilovanja vredni so tudi avtomobilisti, saj je bencin v Sloveniji dražji kot v Nemčiji.

Znani so primeri, da so rojaki skrajšali svoj dopust, ker se niso več znašli v novem svetu „bratstva i jedinstva“. „Kam bomo prišli, če bo šlo tako naprej!“ se sprašujejo.

K poroki čestitamo: Felicijan Ivanu iz Dobrne pri Celju in Viher Marti iz Lačavesi, ki sta šla de-

Moški zbor „Domači zvon“, ki ga vodi organist g. Damjan Jejčič, vrši med Slovenci v Stuttgartu lepo kulturno nalogo. Kadar nastopi, ploska vsa dvorana. Na sliki vidimo pevce med nastopom na Slovenskem kulturnem večeru v Esslingenu. 25. novembra lani,

Ko je pred oltarjem 6 ministrantov, praznujejo Slovenci v Stuttgartu gotovo nekaj posebnega. Tu jih vidimo na Miklavževu nedeljo, 2. 12. 1979. Vsi razen enega so tudi navdušeni muzikanti.

cembra lani pred oltar, izrekamo iskrene čestitke in jima želimo srečno skupno življenjsko pot.

SEVERNA BAVARSKA

Ingolstadt — Nürnberg — Regensburg

„Če bi ne imela vere, bi me strlo!“ To je iskrena izjava žene, ki je pogumno sprejela svoj nemajhen delež težav. Vem, da je to rekla iz izkušnje. Sama je izkusila, da ji je bila vera v najtežjih trenutkih edina učinkovita opora. S tem se je njeno življenje še bolj zakoreninilo v veri.

Vera se v resnici poraja iz naše izkušnje življenja. Velja tudi obratno: življenje samo izpričuje, kako močna je naša vera.

Kako pravzaprav izkušamo naš odnos do Boga, našo vero? Verjetno zelo različno. Kaj vse je vplivalo na oblikovanje našega odnosa do Boga? Kaj vse nam je bilo pri tem v oviro in kaj vse nas je motilo?

Če na teh straneh razmišljam o veri, potem to delam iz spoznanja, da je to pomembno dogajanje v našem življenju.

Toda kakorkoli se lotim tega vprašanja, vedno naletim na težavo: je to sploh nekaj oprijemljivega, nekaj, kar se dá s prstom pokazati in reči: to je?

A ostanimo pri *izkušnjah* naše vere! Saj so le-te še najbolj „otip-

ljive“, povedo pa tudi marsikaj. Pogosto slišimo: „Kot otrok sem redno hodil v cerkev“, ali „Ko sem še živela doma, smo zvečer redno skupaj molili“, ali „Saj bi šli v cerkev, pa ne najdemo časa.“ Velikokrat pa tudi: „V cerkvi me moti toliko stvari.“ In začnejo se naštevavanja in debate. Če bi jih beležil, bi jih bilo za nekaj izredno zanimivih socioloških študij.

Te in slične izjave nam dajejo prav, namreč, da je naša vera v določeni meri res plod *naših* izkušenj. Kaj vse je na te izkušnje vplivalo, je seveda vprašanje zase. Vendar se zdi, da se za vsemi takimi in sličnimi izjavami kaže določena življenjska nejasnost in omahljivost, vsaj, kar se vere tiče. V veliki meri je to posledica nevednosti, ta pa spet velikokrat izvira iz „malomarnosti“. To spoznanje je morda boleče, a zdravično.

Naše skrbi, naša prizadevanja za boljši jutri, naše težave so nekaj „otipljivega“, nekaj konkretnega. Življenje samo nas sili, da storimo to in ono, da skrbimo za to in ono. Nihče pa nas ne „sili“, da bi poglobljali svoj vero. Bolj ko puščamo ta del svojega osebnega življenja vnmara, bolj smo neobčutljivi za notranje *dogajanje* naše vere, bolj postaja naša koža „debela.“ Vse bolj se tudi verska praksa umika iz našega življenja. Vse bolj nas tudi motijo nepomembne stvari, v katerih navadno iščemo „opravičila“. In tudi vera

sama postaja za nas vse bolj „neotipljiva“.

Upam, da to bere marsikdo, ki je s „strahom“ prišel k duhovniku po kakršnemkoli opravičku. Ta strah je bil namreč resnično odveč, saj vam duhovnik verjetno ni ničesar očital — nasprotno, skušal vas je razumeti. Če pa vam je kdaj skušal v luči zgornjih ugotovitev pomagati razmisliti o vaši veri, je to verjetno storil dobronamerno in z željo, da vam pomaga. Tudi se ne dá zanikati, da je ta „strah“, oblika nelagodnosti, ki jo marsikdo čuti ob srečanju z duhovnikom, tudi nejasen občutek, da je človek v svojem življenju nekaj zanemarljivo.

Za marsikoga je vera nekaj nejasnega, zakopanega v globino notranjosti, pod tisoč vsakdanjih skrbi in zahtev vsakdanjega življenja. Toda, ali smo v resnici neverni? Verjetno so redki, ki bi to trdili. V nas je vendarle še nekaj vere, zato se v nas lahko še kaj *dogaja* v tem smislu. A to dogajanje mora postajati vse *konkretnейše*; kot kuhanje kosila ali pranje avtomobila. To je lahko kratka skupna družinska molitev, rednejši obisk nedeljske maše, branje knjige, ki bo razširila naše versko obzorje, ali verski pogovor.

Toda kje najti vzpodbudo za kaj takega? Če nismo versko čisto ravnodušni, bomo verjetno našli marsikatero priliko. Na primer: družinska molitev! Pa smo tam! Izlebetali bomo nekaj naučenih besed, pa bo. Žena bo z nerodnim glasom odmolila del očenaša, otroci bodo nadaljevali, mož pa zraven sramežljivo mrmral nekaj nedoločnega.

Kako hudo je moliti! Morda pa bi se dalo pomagati. Vaš starejši otrok bo z veseljem vzel v roke sv. pismo in prebral par izbranih stavkov iz Pavlovih pisem ali kaj sličnega, zatem bo vsakdo izrazil po eno prošnjo, nakar boste molitev zaključili z zbranim očenašem.

Morda res ne boste vsak dan „našli“ časa za tako molitev. A če boste vsakokrat, ko že boste zanj našli čas, izbrali res učinkovito misel iz sv. pisma in če bodo izre-

čene prošnje postajale izraz vaših skrbi in želja, boste tako molitev doživljali vse konkretnije in postajala bo vse bolj otipljiva in s tem tudi nepogrešljiva — kot rezanje vsakdanjega kruha.

Je kaj takega res nemogoče? O tem razmišljam, ker me že dolgo spremlja neprijetno spoznanje, da vsi skupaj premalo storimo, da bi tu kaj spremenili. Mar se res ne dá nič premakniti? Smo res do vratu zakopani v „opravke življenja“, da bi do kraja pozabili na tisto, kar je za naše življenje kot zrak in voda in kruh? Smo se res do kraja sprijaznili z versko ravnodušnostjo? Smo res prepričani, da je vera „nerentabilna“ in ostane preteklost? In končno — ali je v tem smislu naša „slaba vest“, ki jo kdaj pa kdaj imamo, in tudi naša dobra volja, ki se le kdaj pokaže, le zunanja gesta in izraz naše neiskrenosti? To bi skoraj ne verjel!

V času, ko pišem te vrstice, se mnogi rojaki odpravljajo na božični in novoletni dopust v Slovenijo. Tisti, ki ostanemo tu, pa se bomo zbrali k slovenski polnočnici v Ingolstadtu, na sam božični praznik pa k praznični maši v Nürnbergu in Ingolstadtu.

V nedeljo, 9. decembra, smo v Ingolstadtu pripravili miklavževanje za naše najmlajše. V krajši igrici so najprej nastopili Lili, Margareta, Sidonija in Matej. Nato so zaplesali štirje angelci — Heleni-

ca, Natalija, Renata in Tatjana — ob zvokih flavte. Ob nastopu sv. Antona in sv. Petra pa smo se vsi pristrčno nasmejali, saj sta Slavko in Ferdo posrečeno posredovala njuna značaja.

Končno so otroci le dočakali Miklavža in njegove spremljevalce. Nato smo še dobro uro in pol „podaljšali“ miklavževanje v prijetnem domačem razpoloženju. Naročilo sv. Petra, naj ljudje pomagajo pospraviti dvorano, je bilo kar učinkovito.

V nedeljo, 16. decembra, se nas je zbralo k maši v Ingolstadtu izredno veliko število. Tudi oba spovednika sta imela dovolj dela. Bila je kar vzpodbudna priprava na božične praznike — za nas vse pa ponovno spoznanje: sredi skrbi, dela in težav potrebujemo tudi duhovne hrane.

BAVARSKA

Adventne in božične maše so bile lepo obiskane. Imamo srečo, da nam je na razpolago tako lepa cerkev in da jo za vsak čas cerkvenega leta silno okusno okrasijo. Seveda pa ustvarjajo domače razpoloženje predvsem naše prelepe pesmi. Božična maša je bila res čisto naša, kakor bi bili pri njej nekje v Sloveniji. Za manjše praznike (Sv. Štefan, Novo leto) in za prvi petek pa smo se zbrali v naši domači kapeli: tudi maše v takšnih manjših skupinah imajo svoj čar.

Po božičnih počitnicah smo spet začeli s *slovensko šolo*, v kateri se poleg rednega pouka že tudi pri-

pravljamo za nastop na materinskem dnevu. Obenem se je že začela priprava za *prvo obhajilo* in *birmo*.

Ko pišemo to poročilo, pripravljamo *pustovanje*. Obvestili bomo čim več rojakov, za prireditev smo pa spet poskrbeli pošten srečolov, dobro muziko in vesele tekme.

norveška

Spoštovani! Dolgo let sva že v tujini. Sele po dvajsetih letih svojega zdomstva, ko je p. Janez Sodja prišel v Oslo, sva imela prvič milost, pogovoriti se z duhovnikom v svojem materinem jeziku. Žal so p. Janeza klicale druge dolžnosti, zato sva želela, da bi v Skandinavijo prišel *stalni duhovnik*, in se po svojih močeh za to tudi prizadevala.

Končno je prišel, in sicer č. g. Jože Drolc, in naju skupaj s p. Sodjem tudi obiskal. Od takrat sva že večkrat bila deležna obiska in vselej se je pogovor zavlekel v pozne večerne ure. Vedno pa najdemo čas tudi za molitev in skupno prošnjo, naj Bog blagoslovi nas in naše delo.

Potem, ko je na Švedsko prišel še en duhovnik (č. g. Jože Bratko-

Z zadnjega miklavževanja v Münchnu.

Lansko miklavževanje v Ingolstadtu.

vič), sva imela to srečo, da sta naju zdaj proti koncu leta obiskala oba duhovnika. Tako je letošnje praznovanje Božiča in Novega leta bilo najlepše ravno ta dan. Po dolgem času sva zopet lahko bila pri slovenski maši in morava reči, da človek ob tem zelo blagodejno občuti, kako nas dobrotna božja roka spremlja povsod. Ginjenosti kratko malo ni mogoče opisati.

Upava, da bo Bog našima mladima duhovnikoma dal svojo milost in pomoč, da bosta zdržala v napornem delu med našimi rojaki v Skandinaviji, ki živé v globoki diaspori raztreseni po tako različnih krajih tega predela sveta.

Bog povrni vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da imamo tudi tu na visokem severu naše duhovnike.

Lep pozdrav!

Ferdinanda in Lovro Čeh

švedska

„Hvala za mašo!“ pravi gospa Gerda, Švedinja, ki je bila včeraj, na praznik sv. Treh kraljev, tu v Göteborgu pri *slovenski maši*. „Nisem utegnila k švedski maši,“ pravi, „kakor bi se hotela opravičiti, vendar mi ni žal. Bilo je čudovito!“

Bilo je čudovito! Tako bi lahko rekli tudi o minulem adventu in Božiču.

Advent je čas pričakovanja — zagledanosti v bodočnost. Te misli so nam bile še posebno blizu, ko smo v tem času na več krajih obhajali *krst*. Veselju nad novimi življenji, pomešanim z otroškim jokom, se je pridružilo tudi zahvaljevanje za poklicanost v bogatejšo — večno življenje.

V *Jönköpingu* je bil 9. decembra 1979 *krščen* Jimi-Jakob, sin Ljubice in Jožeta Pugelj iz Norrahammarja; v *Stockholmu* 16. decembra Irena, hči Anice in Jožeta Štefanič ter Maria-Teresa, hči Penttija in Anice Nykänen, roj. Strajnar; v *Örebro* 23. decembra

Silvo-Bruno-Tomo-Ivan, sin Ružice in Bruna Kosovič.

Staršem čestitamo, novokrščenec pa želimo božji blagoslov in varstvo.

V *Degerforsu*, blizu Karlskoge, se je v tamkajšnji železarni ob prihodu na Švedsko *zaposlilo več naših ljudi*. Nekateri so pozneje odšli drugam, tisti pa, ki so ostali, imajo sorazmeroma daleč do drugih rojakov in pogrešajo prijetne domačnosti. Za letošnji Božič pa je bilo lepo. Štiri družine — tri iz Degerforsa in ena na obisku iz Nemčije — so se ob 11. uri dopoldne zbrale v lepi mestni cerkvi k maši v domačem jeziku.

V *Köpingu* smo se zbrali na Božič popoldne. Franc je pripovedoval: „V Västerosu sem pri polnočnici večidel videl same znane slovenske obraze, le petja, kakršnega sem vajen za Božič, sem pogrešal.“ Popoldne pa so tudi melodične slovenske božične pesmi prišle na svoj račun.

Na praznik sv. Štefana smo göteborgsko cerkev zgledno napolnili tako s svojo prisotnostjo kakor tudi s slovesnim petjem božičnih pesmi.

Po maši so nam veroukarji igrili božično igrico „Trije pastirji“. Ne bi si mogli misliti, da se bodo tako dobro vživeli v svoje vloge. Dolga besedila so bila zanje trd oreh, ki pa so mu bili zaradi svoje pridnosti brez težave kos. Različna narečja so njihovim pogovorom dala še posebno očarljivost. Odmev igrice se je poznal v dvorani. Da so bile mame in očete veselo navdušeni, ni potrebno povedati.

J. D.

Dragi prijatelj!

Upam, da Ti je uspelo prebrati moje prejšnje pismo. Med tem časom se je spet nabralo veliko stvari, lepih doživetij in spoznanj. Kakor sem bil presenečen nad odprtostjo, odkritostjo naših izseljenških duhovnikov na srečanju v Luxemburgu, tako me vedno preseneča odkritost in prijaznost na-

ših ljudi, ki se tudi v tujini trudijo živeti po Jezusovih besedah. Človek je ob tem spoznanju notranje pomirjen in vesel.

Radi in s spoštovanjem se spominjajo tudi duhovnikov, ki so prej delali med njimi. Njihovo delo, njihov napor in žrtve globoko spoštujemo.

„Danes bova maševala v tovarni,“ mi je mimogrede povedal moj sobrat Jože, ko sva se vozila proti OLOFSTRÖMU. Seveda mi nisem verjel. Pa se je to res potem zgodilo in še prijetno je bilo, ker smo bili vsi čisto skupaj, skupaj smo peli, skupaj molili in se skupaj kdaj pa kdaj zmotili, ko smo po novih pesmaricah iskali malo spremenjeno besedilo. „Drugič bo že bolje,“ so me potolažili.

Kar pohiteti sva morala, če sva hotela priti pravočasno v NYBRO. Res sva se z avtom pripeljala skoraj do oltarja, kjer naju je že čakala skupinica rojakov. Kako se je treba obrniti? Kaj kam dati? Kje prižgati luči? Kam stopiti in pridigati? Vse to so mi znali povedati in razložiti, tako da sem se čutil. „Smo že navajeni,“ so povedali skromno.

Še veliko drugih dobrih navad sem videl v Nybru pri slovenskih družinah, saj sva bila tam z Jožetom kar dva dni in uživala njihovo gostoljubnost. Bog jim povrni za vse dobro!

Tudi na poti in STOCKHOLM ni bilo veliko drugače: povsod prijaznost in dobra volja. Pri maši se nas je nabralo za eno majhno domačo, slovensko župnijsko mašo. Še posebej je bilo slovesno, ker sta bila med mašo tudi *dva krsta*. „Starši in botri, ohranite luč, ki vam je zaupana!“ je posebej poudaril Jože, „da bodo vaši otroci tudi tu v tujini ohranili luč vere.“ Starši so nas potem povabili v cerkveno dvorano, kjer so nas pogostili s kavo, pecivom in prijetno slovensko besedo.

Skoraj bi Ti pozabil povedati, da sem bil tudi v BORASU. To je najina najbližja župnija, samo 70 km od Göteborga. Preprosta ugotovitev: bilo je domače, prijetno in, kar me je posebej presenetilo, le-

po sodelovanje in pogumno odgovarjanje pri maši. Tudi tu imajo „slovenske“ ministrante, ki tudi sicer ministrirajo pri župnijskih mašah ob nedeljah.

Tako, to je samo nekaj vtisov z mojega prvega popotovanja po Švedski. Drugič bom „vozil“ sam, ker gre Jože na sever in jaz na jug. Gotovo bo zanimivo. Do takrat prav lep pozdrav!

Jože Bratkovič

Švica

Božični in novoletni prazniki so za nami. V Švici smo jih obhajali

kot prejšnja leta ob izredno veliki udeležbi naših rojakov, posebno pri polnočni maši v Zürichu. Na Božič smo imeli mašo v Amriswilu, Solothurnu in Zürichu, kjer je bila tudi na novo leto.

Čeprav je zelo veliko naših ljudi odšlo domov, je bilo kljub temu za praznike pri mašah mnogo takih, ki ob navadnih nedeljah v Zürich ne prihajajo. Nekateri so napravili tudi 60 km dolgo pot, samo da so se lahko udeležili slovenskega božičnega bogoslužja. Naše priljubljene božične pesmi so nas zopet zčrutili v eno družino.

Švica je pokrita z belo odejo, saj je zadnje čase zapadlo veliko snega. Celó v nižino smo ga dobili kar precej, da ne govorim za

višje predele, kjer ga imajo dva do tri metre. To je nekaj za smučarje! Kar lepo jih je gledati, kako se pomikajo kot mravlje po hribih. Da lažje pridejo na višje področje za smučanje, jim pomagajo vlečnice. Takih vlečnic je vse polno, v vsakem za smučanje primernem kraju.

Večina naših rojakov se je kljub slabim vremenskim prilikam in velikemu zastoju na cestah srečno vrnila na svoja delovna mesta. Nekateri so podaljšali svoj dopust, drugi pa so ostali za stalno doma pri družini. Zavedajo se, da otroci potrebujejo očeta. V tem letu napovedujejo še nekateri dokončno vrnitev domov. Povsod je lepo, doma je najlepše. Želimo jim, da bi se v domovini dobro počutili!

slovinci ob meji

KOROŠKA — Katoliški prosvetni dom v Tinjah, ki je last Sodalitete slovenskih duhovnikov na Koroškem in ga vodi tajnik Dušnopastirskega urada v Celovcu č. g. Jože Kopeinig, je organiziral v novembru 14-dnevni dopust za slovensko kmečko prebivalstvo. Na programu so bile vsak dan tudi kulturne prireditve. — V Ledincih so proslavili 50-letnico tamkajšnje posojilnice. — 29. oktobra je dopolnil 75 let dr. Janko Mikula. Rojen je bil v Ločah ob Baškem jezeru. Od leta 1939 do 1953 je bil župnik v Hodišah, zatem pa nekaj let izseljenski duhovnik med Slovenci v vzhodni Avstraliji. — Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku je slavilo 70-letnico ustanovitve. — 11. decembra je zaključil zemeljsko potovanje v 81. letu starosti skladatelj nešteti koroških slovenskih pesmi, g. Pavle Kernjak. Pokopan je bil v St. Ilju. — Kvintet dunajskega krožka je na praznik Brezmadežne priredil koncert Marijinih pesmi v Šmihelu, nedeljo nato pa na Radišah. — Podpredsednik Zveze slovenskih organizacij in socialistični župan občine Bilčovs g. Janko Ogris se je na občinski seji načelno postavil proti postavitvi dvo-

jezičnih napisov v občini, kar je zelo prizadelo zavedne Slovence v občini. — Mladinski gledališki krožek slovenskih dijakov v Celovcu je pripravil mladinsko igro Žarka Petana „Obtoženi volk“. Igrali so jo v Železni Kapli in na Radišah. — Dr. Franček Križnik je v Tinjah vodil seminar za katoliško študirajočo mladino. — Med nagrajenc koroške dežele je bil tudi koroški rojak in univerzitetni asistent dr. Erik Prunč.

GORIŠKA — Knjižni dar goriške Mohorjeve družbe za leto 1980 obsega Koledar, snopič „Primorskega biografskega leksikona“, knjigo Vinka Beličiča „Prelistavanje pol-davnine“ in knjigo Franca Jeze: „Nevidna meja“. — V Katoliškem domu v Gorici in v Štandrežu je predaval svetovni popotnik g. Vinko Zaletel o kulturni in gospodarski podjetnosti slovenskih izseljencev v Argentini. Predavanje so spremljali diapozitivi, ki jih je sam posnel. — Na praznik Brezmadežne je Združenje cerkvenih pevskih zborov iz Gorice priredilo v Kat. domu malo „Cecilijanko“. Nastopili so naslednji mladinski zbori: iz Sovodenj, Števerjana, Podgore, Plešivega, Rupe, Štandreža, Dberdoba in „Kekec“ iz Gorice. — V istem domu je nastopilo Slovensko narodno gledališče iz Celja in dovršeno zaigralo Cankarjevo „Lepo Vido“. — Goriški pevski zbori

so 28. novembra v cerkvi sv. Ignacija na Travniku priredili koncert na čast sv. Ceciliji. Nastopilo je osem zborov, med njimi trije slovenski: Šentmavski mladinski zbor, moški zbor iz Šentmavra in zbor „Lojze Bratuž“. — 14. decembra je v goriškem Avditoriju gostoval Slovenski oktet iz Ljubljane. — Mladinski zbor iz Štandreža je praznoval srebrni jubilej. Pri spominjski akademiji 16. dec. so poleg jubilarantov nastopili tudi mladinski zbor „Kekec“ iz Gorice, „F. B. Sedej“ iz Števerjana, in zbor iz Dberdoba. Zbor vodi vseh 25 let gdč. Elvira Chiabai. — V teritorialni slovenski župniji v Gorici so volili župnijski svet, ki bo pomagal župniku pri pastoralnem delu.

**„našo luč“
v vsako
slovensko
hišo!**

TRŽAŠKA — V Kulturnem domu v Trstu je Tržaška zveza cerkvenih pevskih zborov priredila pevsko revijo. Sodelovalo je dvanajst zborov, med njimi prvič mešani zbor iz Milj. — Župnija Boljunec je praznovala srebrni jubilej samostojnosti. Pripadala je prej župniji Dolina pri Trstu. 9. dec. so s škofovo mašo in farnim praznikom proslavili ta jubilej. — 8. dec. je škof Bellomi imenoval dr. Alojzija Škerlja za škofovega vikarja za slovenske vernike v škofiji. — Rojanska Marijina družba je 8. decembra postala stara 75 let. Ustanovil jo je leta 1904 dr. Jakob Ukmar. — V Slomškovem domu v Bazovici je predaval v polni dvorani slovenski himalajec Marjan Manfreda o slovenski ekspediciji na Mont Everest. Predavanje so spremljali diapozitivi. — Ob zaključku „Leta otroka“ so v Kulturnem domu v Trstu pripravili veličastno proslavo. Pri njej je sodelovalo 240 otrok z najrazličnejšimi nastopi. — Za novega dekana openskega dekanata je bil izvoljen g. Rudi Bogatec. — 14. dec. so bile v Trstu volitve v škofijski pastoralni svet. Vanj je bilo izvoljenih tudi 19 slovenskih vernikov (2 duhovnika, 2 sestri in 15 laikov).

SLOVENSKA BENEČIJA — Ob 25-letnici smrti mons. Ivana Trinka, ki je bil med rojaki verski in narodni buditelj, so se ga spomnili na dveh krajih. V Čedadu so mu odkrili doprni kip pred poslopjem kulturnega društva, ki nosi njegovo ime. Odkritja se je udeležil tudi videmski nadškof Battisti. Spominska proslava je bila tudi v šoli v Špetru. Med drugimi je govoril videmski nadškof, najprej nekaj v slovenščini in potem v italijanščini. Pribil je troje: 1. Krščanska vera ni prišla med beneške Slovence kot kolonialna sila, ampak je ustvarila slovenske kristjane. 2. Država je dolžna zaščititi in pomagati beneškim Slovincem. 3. Beneški duhovniki morajo poleg označevanja evangelija skrbeti tudi za razvoj in obrambo človeškega dostojanstva ter ljudske kulture.

slovinci na svetu

AVSTRALIJA — Ob 25-letnici obstoja je Slovensko društvo v Melbourne na elthamskem hribu postavilo kapelico v slogu starih slo-

venskih znamenj. Posvečena je spomenu pokojnih Slovencev z melbournskega področja. — Slovenska župnija v Kewu je tudi letos organizirala ves mesec januar počitniške tedne v Mt. Elizi. Prvi teden je bil za družine, drugi za fante od trinajstega leta naprej, tretji za dekleta, četrti pa za fante pod trinajstimi leti. — Tudi rojaki na otoku Tasmanija so oskrbovani iz župnije Kew. Za večje praznike jih obišče duhovnik in se zbera v Hobartu. — Tudi v Avstraliji so začeli širiti slovenske majice, na katerih je po angleško napisano „It's in every slovenian“. — Sydneyska župnija je 26. decembra priredila že tradicionalno „štefanovanje“. Za zabavo je igral ansambel „Kristal“. — 31. decembra je minilo 10 let, kar je bila blagoslovljena prva lesena cerkev, ki jo je čez tri leta zamenjala zidana cerkev sv. Rafaela v Merrylandsu (Sydney).

ARGENTINA — Leta 1928 sta prišla v Argentino zakonca Žemberger iz Trebnjega na Dolenjskem in se naselila pri največji argentinski tovarni cementsa. 50-letnico prihoda v Argentino so slovesno praznovali vsi živeči družinski člani in sorodniki, ki jih je kar 83. — Z lep proslavo je obhajala Slomškova šola v Ramos Mejia 30-letnico delovanja. Od vsega početka deluje na šoli mnogim znana učiteljica gdč. Anica Šemrov, doma iz Cerknice. — 20 let je poteklo, odkar je bila blagoslovljena cerkev Marije Kraljice v Slovenski vasi. Za cerkev in slovensko skupnost skrbijo slovenski lazaristi. — Ob 10-letnici smrti nekdanjega ministra in predsednika Slovenske ljudske stranke dr. Miha Kreka so v Slovenski hiši v Buenos Airesu priredili spominsko proslavo. — Počitniški dom dr. Hanželiča v Mendoziji je v obeh poletnih mesecih (januar in februar) ves zaseden. — Slovenska dekliška organizacija in Slovenska fantovska zveza sta v domu v San Martinu priredili 16. decembra družinski dan. — Pred zadnjo vojno vsem poznani mladinski pisatelj Mirko Kunčič je lani 12. decembra dočkal 80 let. Do konca vojne je bilo tiskanih 17 njegovih mladinskih knjig. Tudi v Argentini ni nehal pisati za mladino. — Na Slovenski pristavi v Castelarju je 22. dec. Zveza slovenskih žen in mater organizirala za slovensko skupnost „Slovenski Božič“. — Slov. dekliška organizacija ter Slo-

venska fantovska zveza sta praznovali 30-letnico delovanja. Praznik so združili s praznovanjem Brezmadežne. Priredili sta marijansko akademijo, kakor smo jih bili vajeni pred vojno doma. — Po vseh slovenskih skupnostih v Argentini so se spomnili 20-letnice smrti škofa in misijonarja dr. Gregorija Rožmana.

ZDA — Pri volitvah 6. novembra lani je zmagal republikanski kandidat Jurij Vojnovič, ki je po materi slovenskega rodu in tega tudi ne taji. 12. novembra je bil umeščen za clevelandskega župana. — Slovenska župnija sv. Vida v Clevelandu je sredi lanskega novembra priredila tridnevni bazar z veselico. — V isti župniji so priredili 25. novembra spominsko proslavo za škofom dr. Gregorijem Rožmanom, ki je do smrti živel v Clevelandu v župnišču pri Sv. Lovrencu. Žalno mašo je opravil torontski pomožni škof dr. Lojze Ambrožič. — Z veličastno proslavo so slavili 27. oktobra v Chicagu „Slovenski dan“. Županja tega vele mesta je za to priložnost izdala poseben proglas. — Pevski zbor Glasbene matic v Clevelandu je v šentklerškem domu v Clevelandu priredil lep koncert, ki je bil dobro obiskan. — Newyorška slovenska župnija sv. Cirila hoče tudi v bodoče. Zato prirejajo redne prosvetne ure po nedeljskih mašah, da bi pritegnili čim več rojakov. Nastopajo in sodelujejo največ mladi, rojeni že v ZDA. — Po enem letu od ustanovitve je Pevski zbor „Lipa“ v Genevi (Ohio) priredil prvi koncert. Doslej je le ob praznikih prepeval v cerkvi. — V avditoriju Sv. Vida v Clevelandu je Štajerski klub priredil martinovanje. Belokranjski klub ga je obhajal v Narodnem domu na St. Clair Avenue. — Župnik pri Mariji Vnebozvzi v Clevelandu g. L. Tomc je vpeljal družinsko mašo vsako prvo nedeljo v mesecu. Povabil je starše, naj pridejo z otroki skupaj, in dosegel lep uspeh. — Dramatsko društvo „Lilija“ v Clevelandu je zaključilo s spominsko proslavo obhajanje 60-letnega jubileja. — Slovensko slikarsko društvo iz Euclida (Ohio) je priredilo razstavo slik in ročnih del. — Čikaški pevski zbor „Slovenska pesem“ je gostoval s koncertom v Jolietu. — Liga slovenskih Amerikancev je 17. novembra priredila že peti letni simpozij. Predavanja in umetniška razstava so se vršili v prostorih new-

yorške univerze. Vodil jih je dr. John Nielsen. — Pevski zbor „Fantje na vasi“, ki ga sestavljajo le fantje, ki so rojeni že v Ameriki, je gostoval s koncertom v Gilbertu (Minnesota).

KANADA — Na dan slovenskega narodnega praznika, 29. oktobra, je skupina torontskih Slovencev demonstrirala pred italijanskim in

avstrijskim konzulatom zaradi neizpolnjenih ustavnih in zakonskih določb v korist slovenske manjšine v obeh državah. — V cerkveni dvorani v Novem Torontu so prijatelji koroških študentov priredili „Koroški večer“. Čisti dobiček večera z raznimi darovi je znašal 6.065 dolarjev. — Operna pevka ga, Vilma Bukovčeva je bila na obisku pri sorodnikih v Torontu. Priredila je v

cerkveni dvorani v Novem Torontu vokalni koncert. Pela je operne arije in narodne pesmi. Na klavirju jo je spremljal prof. Jože Osana. — Nabirka za nakup zemljišča za Starostni dom „Lipa“ v Torontu je do novembra prinesla 130.000 dolarjev. — Plesna skupina „Nagelj“ je praznovala 20-letnico delovanja.

(nadaljevanje s strani 13)

pisala ob 30-letnici vstaje. Jaz tega nikdar nikomur nisem priporočal, v *Družini* pa tega zapisa tudi ne boste našli. Kako naj bi *Družina* nekaj takega priobčila, ko jo pa vendar izdajajo slovenski škofje? ... Saj vendar vem, da partija izpoveduje ateistični svetovni nazor. Kako bi jaz mogel vernemu človeku svetovati, naj stopi v partijo? Druga možnost je ta, da bi nekemu, ki je veren, svetoval, naj stopi v partijo, tako bomo sčasoma minirali partijo. Vedite, nikdar se nisem boril za to in ponovno rečem, da se tudi nikdar ne bom boril za to, da bi verni ljudje postali člani partije, vem pa, da so se za to zavzemali nekateri drugi teološki profesorji in o tem pisali po časopisju. Jaz se za to nisem nikdar boril, pa se tudi ne bom, da veste. Za mene ima lahko neka organizacija svoja pravila, prav, kdor jih sprejema, naj vstopi, kdor jih ne sprejema, naj ne bo član te organizacije. Tudi partijci bi lahko rekli: 'Sprejmite nas v župnijske svete, toda mi bomo še naprej ateisti.' Morda bi prvo še šlo, ampak to drugo nikakor ne."

Treba je menda iskati skupne točke z marksisti. „Vedno znova skušam graditi mostove, saj vendar živimo v tej stvarnosti, živimo s temi ljudmi ... Najti moramo skupni jezik, če hočemo z nekim zaupanjem zreti v prihodnost“ (Grmič).

Družina, Ljubljana, božič 1979, str. 10.

OPOMBA: Priloga k 2. številki *Varnosti*/1976, objavlja predavanje Mitja Ribičiča: Vprašanje klerikalizma in cerkve danes v Sloveniji. Na straneh 15 in 16 stoji: „Četrta skupina (v slovenski katoliški Cerkvi) je, bi rekel, napredna skupina, ki gre dalje od koncilskih dokumentov ... Na čelu te skupine je pomožni škof v Mariboru teolog dr. Grmič ... Ta skupina pristika na predstavnike rimskokatoliške cerkve, da dajejo izjave, kot je bila izjava *Družine* ob 30. obletnici osvoboditve lani, ko je priznala partizansko zmago in napredek socialistične družbe. Prebral bom samo stavek iz Grmičevega prispevka: 'Če bi me mlad človek vprašal, ali lahko vstopi v komunistično partijo oziroma v zvezo komunistov, kaj bi mu odgovoril? Vsakemu, ki me bo vprašal, ali naj vstopi v zvezo komunistov, bom priporočil. Prvič, mladega človeka ne bi hotel oropati možnosti, da napreduje v družbi, ki ima perspektive, ki ima bodočnost in ki je ne bo konec jutri, kot mislijo nekateri. In drugič: ker je to koristno za zvezo komunistov, ker bomo tako dobili znotraj zveze komunistov svoj kvas, ker se bo zveza komunistov polagoma spremenila in prišla do prepričanja, da je potrebno dopolnjevati marksizem z religijo.'"

Če Ribičičev navedek drži, potem ugotavljamo tole:

1. po črki je poročilo *Katoliškega glasa* netočno, saj ni škof Grmič zapisal, da je komu kdaj vstop v partijo priporočal, temveč le, da bi ga priporočil vsakemu, ki ga bo vprašal o tem; tudi ni tega zapisal v *Družini*, marveč neke drugje, ker citata si najbrž ni izmislil Ribičič.

2. vsebinsko pa le ne gre prezreti premika v gledanju škofa Grmiča na vstop vernih v partijo, saj je med stavkom „Vsakemu, ki me bo vpra-

nov slovenski film: KRČ

Ljubljanska DRUŽINA je pod tem naslovom (štev. 43/79) objavila naslednjo kritiko najnovejšega slovenskega filma KRČ:

KRČ, najnovejši slovenski film, naj bi bil film o slovenskem podeželju. O vasi, ki umira, o trgu, ki životari. Zemlja je dragocenost, toda ljudje jo zapuščajo. Tisti, ki ostajajo, so ljudje brez podobe, zapiti in omejeni. Krajevno politično vodstvo se zadovoljuje s prosjačenjem in upanjem na industrializacijo (cementarna). Toda medtem se bo vas izpraznila. Kdo jo bo rešil? Edino upanje je mladi predsednik mladine, ki je energičen, podjeten in sposoben. Ta je edini vseskozi pozitiven junak filma.

In kdo je njegov nasprotnik? Niti okostenela krajevna birokracija niti otopelost vaščanov, ampak — katoliška Cerkva. Njen predstavnik je mlad kaplan, ki se oblači „po kavbojsko“ in se podi okrog na motorju. Je moralno pokvarjen. Njegov okus sega od priseljene učiteljice do zapeljevanja mladotletnic in (če vzamemo resno predsednikove besede) do homoseksualnosti. Poleg tega kaplan izkorišča še delo duševno zaostalih, rovari med brezposelnimi (maturant) in izkorišča svojo službo, da bi se polastil zemlje umirajočega kmeta. Skratka: du-

pre dragi bralci

Pred kratkim (29./30. 12. 79) je zapisal ugledni münchenski časopis *Süddeutsche Zeitung* v razmišljanju o časnika rjih med drugim telestavke:

„Ne mir, marveč iz zakonitega nezaupanja rojeni nemir je prva dolžnost občana v neki demokraciji. Ustvarjalni nemir, ustvarjalno nezaupanje nasproti tistim na oblasti. To sestavlja jedro občutja države: občan čuje nad njim in si želi, da je država, njegova država z njim prepojena. Občanovega miru, občanova „kaj mi mar!“, občanova nepresodnega uboganja smo imeli več kot dovolj do grenkega konca 8. marca 1945. Občanov ustvarjalni nemir ohranjati prebujen je ena bistvenih nalog „občil“, seveda poleg njihove prve dolžnosti, da kolikor moč po resnici poročajo.“

Torej občanov ustvarjalni nemir, ustvarjalno nezaupanje nasproti suženjskemu miru, brezbriznosti, hlapčevskemu nepresodnemu uboganju do oblasti! In to v demokraciji!

Kaj naj rečemo potem o drži časnikarjev nasproti nedemokraciji?

In se dobijo ljudje, ki nam očitajo nasprotovanje domovini (ko prav iz ljubezni do nje pišemo nenepresodno o režimu), o raznarodovanju (ko prav iz ljubezni do naroda kažemo na načrtno ateizacijo, ki ubija narodno dušo), o širjenju nezadovoljstva (ko samo opozarjamo na kršenje osnovnih človekovih pravic v današnjem slovenskem matičnem prostoru).

Z lepimi pozdravi!

Uredniki

šal, ali naj vstopi v zvezo komunistov, bom priporočil“ in stavkom „Saj je vendar to velik nesmisel“ le precejšnja razlika.

o

Republiški sekretar za notranje zadeve Janez Zemljarič je ocenil VAR-NOSTNE RAZMERE V SLOVENIJI (in med drugim dejal):

„V zadnjem obdobju se je znotraj rimsko katoliške cerkve na Slovenskem eksponirala in razvila široko aktivnost manjša skupina teologov in nekaterih drugih posameznikov, ki je v nasprotju z doseženo in večkrat pozitivno ocenjeno stopnjo dobrih odnosov med državo in verskimi skupnostmi pri nas. Ta krog napada v imenu nekih posebnih verskih pravic marksizem kot ideološko osnovo našega družbenega razvoja, našo ustavno ureditev, vlogo zveze komunistov, vsebino in smotre našega vzgojno-izobraževalnega dela in duhovnike, ki sprejemajo socialistično samoupravno ureditev. Terjajo vključitev verskega pouka v šole in odprtje javnih informacijskih sredstev, zlasti televizije, za versko delovanje. Sledeč politično zelo prozornim kampanjam o človečanskih pravicah na Zahodu govoričijo in pisarijo o nekakšni neenakopravnosti v javnem življenju pri nas.

S temi in podobnimi aktivnostmi, kot so poskusi javnega opravičevanja belogardizma, drugi napadi in poskusi razvrednotenja našega osvobodilnega boja, so nekateri nastopali tudi javno, v nekaterih tiskanih sestavkih in na nekaj prireditvah.

Organizatorji izpadov in verske nestrpnosti so bili opozorjeni na škodljivost in družbeno nesprejemljivost teh dejanj.

Prav tako ni mogoče dopuščati žalitev verskih čustev vernikov, ki so se v zadnjem obdobju pojavile v nekaterih pamfletih in samozaložniških akcijah.

Delo, Ljubljana, 21. 12. 79.

o

Novoletni POGOVOR DELA s Stanetom DOLANCEM — (Nekje v sredi pogovora pravi) DOLANC: Edvard Kardelj je na kongresu samoupravljalcev leta 1971 citiral *Danteja Alighierija*: Plat zvona ne pomeni zmede, pač pa pomeni napad na sovražnika.

Delo, Ljubljana, 29. 12. 79.

Pet dni zatem je ljubljansko DELO objavilo tale POPRAVEK

V novoletnem pogovoru *Dela* s članom predsedstva CK ZKJ Stanetom Dolancem se je pri pretipkovanju vtihotapila neljuba napaka — *ni imena avtorja citata*. Del odgovora... se pravilno glasi: „...Edvard Kardelj je na kongresu samoupravljalcev leta 1971 citiral francoskega revolucionarja Dantona: Plat zvona ne pomeni zmede, pač pa pomeni napad na sovražnika...“

To misel je Stane Dolanc citiral tudi v svojem govoru v Trebnjem 24. novembra lani.

Delo, Ljubljana, 3. 1. 80.

POPRAVEK Naše luči k temu Popravku Dela:

Tudi ta Popravek Dela ni brez napake. V njem namreč stoji, da pri Dolancem citatu v novoletnem pogovoru „ni imena avtorja“. To ime pa dejansko je, le napačno: namesto francoskega revolucionarja Georgesa Dantona (1759—1794) stoji ime največjega italijanskega pesnika Danteja

Alighierija (1265—1321). Kaj se je tudi ta „napaka“ v Popravek Dela „vthotapila pri pretipkovanju“?

Župljanom z Vranskega je „kar ustrezalo, da je bila POLNOČNICA ob 9. uri zvečer: mnogi morajo dolgo pešačiti do župnijske cerkve, drugo jutro pa je treba na delo“ (župnik).

Predlog kopskega župnika je bil tehnične narave. „Zaprosil sem uredništvo kopskega radia, da bi v svoje oglasne oddaje uvrstilo še sporočilo, da bo polnočnica v stolnici ob deseti uri na božični večer. „Kaj takega pa res ni mogoče, ni mogoče,“ je bil odgovor“ (župnik).

„Naj Bog živi Madžarsko!“ Tako še dandanašnji pojo Madžari svojo državno himno. Naj jo živi še predvsem zaradi tega, ker je madžarski delovni človek dva dneva prost za božične praznike. Božič je zanje praznik tradicije, starodavni cerkveni praznik, ki ga ne gre ukinjati, otroci pa imajo počitnice od 23. decembra do 7. januarja. Tudi na zunaj je bilo živahno pripravlanje jaslic...“ (Horvat).

Mnogi so v teh božičnih praznikih radi sedli pred televizijske sprejemnike z avstrijskim in italijanskim programom. Po avstrijski TV je bila oddaja „Betelehmski otroci“ na sveti večer, oddaja, kako drugod praznujejo božič. Oddajo so končali s prenosom iz domače avstrijske cerkve. Otroci in odrasli so ob avstrijski televiziji spremljali tudi božični dan, prenos papeževga govora, blagoslova iz Vatikana.

„Morda pa kdaj zares ne bo treba na ta dan zdoma, na predavanje... Morda bo kdaj božič tudi na naših televizijskih ekranih, da se ne bomo na tak način odujevali samim sebi, svojemu bistvu“ (študent).

Družina, Ljubljana, 6. 1. 1980.

TELEKS:

O MORALNEM SOCIALIZMU

„Znanstveni socializem“ je lepa beseda, ki je ob koncu prejšnjega stoletja pomagala k ugledu, danes pa lahko človeka samo še spravi v smeh. Kaj ni značilno, da ima dežela, ki ji vlada „znanstveni svetovni nazor“, take težave v resnični znanosti in skoraj najmanjše število patentov (glede na prebivalstvo) v Evropi...?

Osrednji predmet vsega, kar razumemo v pojmu „socializem“, je pravičnost.

Jasno je, da je s tako opredelitvijo vprašanje poštenosti v socializmu postalo ne le osrednje, ampak kar temeljno vprašanje. Nihče ne dela krvavih revolucij zaradi znanstvene nezadoščenosti; mnogo krvi pa je že bilo prelito zaradi nezadoščenega gona po pravičnosti. In če je tako, potem je jasno, da se prizadevanje za socializem navdihuje in usmerja po človekovem нравnem čutu, ne pa narobe. Ni namreč družbena ureditelj tista, ki dá prav morali — morala mora dati prav družbenemu redu. Nekega dejanja ne moremo opravičiti že samo zato, ker ga je opravičil neki družbeni red. V Nürnbergu je človeštvo obsodilo nacistične zločine, čeprav jih je nacistični red imel za нравno neoporečna in celo krepostna dejanja. Torej si tudi socializem ne more izmišljati neke posebne morale, ampak je za človeštvo sprejemljiv le, kolikor izpolnjuje človeška нравstvena pravila bolj, kot so jih izpolnjevali prejšnji družbeni sistemi. Če pristanemo, da je morala lahko „socialistična“, potem moramo priznati tudi nacistično, veleposestniško, sužnjelastniško moralo.

„naša luč“ - svobodni glas slovenskih kristjanov

hovnik je brezvesten in popolnoma negativen junak tega filma. Da je vse njegovo govorjenje in ravnanje izredno neprepričljivo in psihološko neizdelano, s tem si ustvarjalci filma najbrž niso belili las. Rajši se zadovolje z neizrečeno (a filmsko jasno izraženo sodbom), da bi bilo v slovenski „velevasi“ naenkrat vse dobro, če bi „silam socializma“ uspelo zlomiti moč Cerkve in njenega vpliva na ljudi.

Vmes med tema dvema glavnima igralcema vidimo še preostalo družbeno zgradbo malega trga: patronažno sestro, ki se prostituira za napredek; učiteljico, ki se pogumno bojuje, pa končno podleže; kmeta (Matevža), ki hoče ostati na zemlji, pa mora oditi; kmete, ki umirajo zapuščeni in zagrenjeni.

Ton filma je skrajno pesimističen. In pesimističen ostane vse do konca: za vas ni rešitve, šivalnica je medla zamena nekdanjih upov. Stari kmetje umirajo, mladi se odseljujejo, učiteljica se zaposli v turizmu, predsednik mladine in kaplan bosta nadaljevala svoj boj.

Film je zgrajen kot mozaik, ki poskuša prikazati skupno kroniko trga. Zato kamera skače od enega junaka (in težave) do drugega, ne da bi izkoristila in izčrpala možnosti, ki jih ti prizori ponujajo. Značilnost filma je, da je zelo veliko prizorov posnetih iz bližine in da se kamera skoraj nič ne giblje.

S pogostim rezanjem prizorov so ustvarjalci verjetno hoteli poudariti hkratnost dogajanja, toda pri tem so zapravili veliko možnosti, saj se prizori pogosto vrste precej nefilmsko, skoraj kot diapozitivi. Vzporanje prizorov doseže nekajkrat izredno naiven učinek (na primer takrat, ko se po prizoru z mrtvim maturantom kamera obtožujoče zapichi v hrib s cerkvijo).

Vzdušje v filmu je vseskozi moreče. Če je bil to njihov namen, potem so ustvarjalci uspeli. Vsi ljudje v filmu znajo sovražiti, nekateri tudi se laskati in spletkariti. Niti enega vedrega obraza, niti enega žarka upanja ne vidimo za spremembo. Še bolj pusti so pogovori: niti ene duhovitosti, niti enega šaljivega domisleka, ki bi bil vreden imena. Vsi junaki govorijo neko pocestno slovenščino; nekateri zavijajo po dolensko, drugi bolj po gorenjsko; vsi pa ostajajo zelo neverjetni in zelo dolgočasni. Moreči ton filma se odraža tudi na vseh junakih. Niti pozitivni niti negativni ne doživijo kakega vidnega razvoja: dobri so dobri od vsega začetka, slabi ostanejo slabi do konca. Dramskega zapleta skoraj ni opaziti in na koncu ni niti zmagovalcev niti poražencev.

Možno je, da si bo poprečen Slovenec zapomnil KRČ predvsem zaradi njegove spolnosti, ki je ba je nekaj novega na Slovenskem. Če je to res, potem je film očitno znamenje slovenske filmske genialnosti. Drugod po svetu so namreč resni filmski umetniki prepustili pornografijo „pornografistom“, ki jo ustvarjajo in kažejo v njihovih lastnih prostorih. Medtem se resnejši filmski ustvarjalci posvečajo bolj resnim vprašanjem in ne hlepajo po denarju tistih, ki hodijo v kino dražiti svojo domišljijo. Kaže pa, da so se slovenski filmarji polakomnili prav takega denarja in zato kot vabo vtaknili v KRČ tudi nekaj prizorov ženske in moške nagote, čeprav so ti prizori tako zgradbi kot vsebini filma v breme.

Razen lepih barv in nekaj posrečenih glasbenih motivov v filmu

In če je tako, potem ne moremo več obsojati nobenega družbenega reda, saj je bil vsak v popolnem soglasju s svojo posebno moralo. Graja in obsodba izkoriščevalskih in tlačiteljskih sistemov sta mogoči le, če ves čas ohranjam isto npravstveno merilo.

Kako potem razumeti stavek, ki ga je zapisala Manca Košir: „Večnih npravnih vrednot ni in nihče se ni že rodil z npravstvenim kompasom.“

Če npravne vrednote niso večne, potem so lahko pač samo še začasne. Na dlani je, da bo čas zamejil tisti, ki ga preteklo npravstveno merilo bremeni in omejuje v njegovih sebičnih podvigih. Znano je, kako sta „zastarele človekoljubne predsodke“ na kratko odpravljala Hitler in Stalin. Kako jima v drobnih stvareh sledi vse večja množica danes...! In na dlani je tudi, da sme npravstvene kompase po svoje uravnnavati vsakdo, če nam niso dani že z rojstvom. Ostane dejstvo, da je osnovno npravstveno merilo trajno in sámo govori v vsakem človeku: „Kar želiš, da bi drugi tebi storili, stori tudi ti njim!“

Stavek, ki sem ga zapisal, ni iz programa nobene od treh internacional, ampak je iz „manifesta“ evangelista Mateja (Mt 7, 12).

S tem je načelno odgovorjeno tudi stavku iz Mančinega uvoda, ki pravi: „Je socialistična morala torej isto kot krščanska? Da, mislijo nekateri; če bi živeli tako, kot so prvi kristjani, bi bili že v komunizmu. Ne, so rekli drugi, čisto isto ravno ni; socializmu gre za to, da bi bili ljudje zadovoljni in srečni že na tem svetu.“

Pa vendarle še kakšna misel. Je mogoče reči, da navedeno evangelijsko stališče ne vključuje prav vsega, kar je na tem planetu mogoče storiti za človekovo srečo — tudi to, zemeljsko srečo? Mimogrede: čokolade, ki je zelo zemeljska zadeva, niso kuhali kakšni revolucionarni komiteji, ampak menihi; najlepše hruške ne rastejo na kakšnem zanamjenem družbenem posestvu, ampak v pleterskem samostanu... Če si neko družbenoslovje domišlja, da lahko izpelje kakšno višje pojmovanje npravstvenega zakona, kot ga je izrazilo krščanstvo, potem samo uporablja „velike besede“!

Spodbudno je prebrati takole misel: „Lahko bi se zazdelo, da je največja korist posameznika, čim manj se ozirati na druge in se z vso silo pognati v tisto, kar je zanj trenutno najbolj privlačno. Vsakodnevna in zgodovinska skušnja pa nam kaže, da taki posamezniki ne poznajo pravih lastnih koristi.“

Je to misel zapisal recimo katoliški duhovnik in mislec dr. J. Janžekovič? Zakaj bi jo naj napisal prav on? Ker razlikovanje umišljene in „prave“ človekove koristi predpostavlja duhovno naravo človeka; predpostavlja bitje, razpeto med sebične strasti in nagibe — in naravnost v Boga, ki je najpristnejša človekova „korist“.

Pa ni. Pa ni te misli zapisal krščanski mislec, ampak marksistični mislec dr. Vojan Rus. Tista „zgodovinska skušnja“ je privlečena za lase. Zgodovinska skušnja je velikokrat bogato nagradila največjega lumpa — in pustila trpeti ter žalostno umreti največjega pravičnika.

Če je en sam svet (kot uči marksizem — op. NAŠE LUČI), potem je vse v njem vselej pristno in dobro — podvojitve na pristno in lažno je možna le, če priznavamo dva svetova, od katerih je eden popoln, drugi pa nepopoln (kot uči krščanstvo — op. NAŠE LUČI)... Je že tako: če ne poslušaš razodetje, poslušaj strahove. Če ne verjameš v Boga, ponavadi verjameš v palčke in coprice...

Seveda bi dr. Rus tudi sam lahko prišel do sklepa, da obstaja neka „prava“ človeška korist le, če je človek nekam naravnčan, če ga ne izniči smrt. Ko bi se smeli vprašati, če je neka misel v skladu z razumom in dejstvi — ne pa z Marxom in forumsko „sprejetimi stališči“, bi strahovi

iz sicer tako dobro zastavljene misli izginili, namesto njih pa bi zasvetila Vrednota, Resnica!

Nerazumni davek Marxu se plačuje še naprej. V skladu z učiteljem ponavlja dr. Rus: „Morala je za socialistično misel možna samo kot dejavnost, delo, praksa.“ Je to res tako izvirno? Tudi Kristus je tako govoril: „Po njih delih jih boste spoznali!“ Pri Marxu pa vendarle ne vemo, ali velja to za vsakršno delo. Ne, dr. Rus odgovarja, da npravnost ni samo govorjenje o *dobrih* medčloveških odnosih, ampak je zavestna dejavnost, ki take odnose ustvarja. Ampak spet tihotapi dr. Rus vmes neko vnaprejšnje védenje. Spet že vnaprej ve, da je *treba* imeti *dobre* medčloveške odnose — in ve tudi, kaj je to „dobro“. Od kod? Iz zavrženega katekizma, jasno! Od kod pa?

Oglejmo si, v kaj se zaplete ta obupna „zvestoba“ učitelju: „Socialistična morala temelji torej na človeku: na njegovi osebi, na njegovem interesu, na njegovem delu, na njegovi dejanski celovitosti.“

Če verjамemo dr. Rusu, lahko torej temelji socialistična morala tudi na Himmlerju. Je bil človek? Ja. Je bil oseba? Je. Je imel kakšen interes? O, pa še kakšnega! Je delal? Preveč. Je imel „dejansko celovitost“? Preden je začel razpadati, vsekakor!

Tu je ena beseda bolj nerazumljiva — če ne kar prazna — od druge. Če temelji socialistična morala na človeku, je treba povedati — ali na kateremkoli človeku ali pa na nekem čisto določenem zgodovinskem človeku. Krščanstvo temelji svoj npravstveni nauk na čisto določenem zgodovinskem človeku in božjem Sinu Jezusu Kristusu. Očitno tudi marksisti čutijo, da npravstveni zakon ne more biti slepa obveza do *nečesa*, ampak je lahko le obveza do *nekoga*. Le iz nepotešenosti do tega „nekoga“, ki ga ne smejo imenovati (namreč Boga — op. NAŠE LUČI), je mogla zrasti silovita spaka marksističnih sistemov: oboževanje osebnosti.

Še večja uganka pa je, kaj pomeni izraz „dejanska celovitost“ človeka. Pri morali gre najbrž za celovitost, ki še ni dejanska; za celovitost, ki se ji lahko samo približuješ, nikoli pa je ne dosežeš. Tudi ta pojem je eden od obupnih poskusov marksistov, da bi s svojim besednim čarjem prikriili praznost pojmov, ki jih uporabljajo. Nauk, ki pojmuje človeka zgolj kot bitje proizvodnje in porabe, zgolj kot bitje dohodkovnih odnosov, nima s socializmom — še bolj pa z moralno — nič opraviti.

Spominjam se tistega izziva Vidmarjeve objesti: „Slaba tista nravnost, ki živi od misli, da čakata človeka ali plačilo ali kazen, ali da je od zemeljskega ravnanja odvisna človekova večnost ali pa tudi samo najbližji trenutek njegovega življenja, ali sploh, da je človek za svoje dejanje in nehanje odgovoren komu drugemu razen sebi in človeštvu.“

Seveda bi si bilo poučno ogledati, koliko je Josipu Vidmarju uspelo (saj je poleg kritika tudi državnik) uveljaviti to „višjo“ nepreračunljivo npravnost v republiki Sloveniji. Kaj je od tistih slovenskih Firenc in Aten (= od nekdanjega kulturnega mesta — op. NAŠE LUČI!) postala Ljubljana...? Kaj ni bil pred leti prisiljen, spričo zgovornih dejstev, vzkliti svarilo: „Puhlost je vselej kontrarevolucionarna!“

Kaj ni že čas, da pridemo k sebi in se otresemo teh umetnih slepil nemške romantike (= umetnostno-modroslovnega gibanja med 1794 in 1830 — op. NAŠE LUČI), ki niso svetila, da bi videli smoter, ampak da bi videli streljati?

Če naj socializem preraste diktaturo (sodnikov) proletariata v skupni boj poštenih delovnih ljudi proti zlu in razdiralnemu naključju, potem moramo povabiti vsako pridno roko in vsako pametno glavo k (temu) podjetju.

KRČ ni kaj prida videti. Dolgočasni pogovori, dolgočasni prizori, nedomiselnost kamere in montaže, pomanjkanje humorja in satire, rahlo zafrkavanje drobne podeželjske birokracije in štorasto neroden poskus klofute Cerkvi so glavna vsebina tega mračnega filma, ki je, kaže, hotel slovenske gledalce zaprepasti v krč, pa se je namesto tega sam skrčil v ubog in neuspeh poskus sodobnega filma.

nova knjiga
Mirka Javornika

V kratkem bo izšlo novo delo pisatelja M. Javornika z naslovom „Pero in čas II“, malo po njegovi lanski sedemdesetletnici.

Knjiga je nekaj lastni leposlovni življenjepisi v obliki izbora vseh vrst njegovega dela s peresom, razen zgolj političnega, od 1927 do 1977: novele, drama, potopisi, eseji, literarni portreti, ocene, polemika in odlomki iz kritik njegove osebnosti in ustvarjanja. Bo po zasnovi izvirna, bo obsegu pa ena največjih slovenskih knjig, kar jih je zadnja leta izšlo v svobodnem svetu, saj bo obsegala nad 450 strani.

Delo bo v prodaji samo pri piscu. Naročila sprejema na naslov: Mirko Javornik, 102 Taussig Place, NE, Washington, DC 20011, U.S.A. Ker bo naklada omejena, bodo imeli prednost tisti, ki bodo z naročilom poslali tudi plačilo 15 ZDA dolarjev. Ker bo delo objavil Tabor, samozaložba neodvisnih svobodnih slovenskih slovstvenih ustvarjalcev in ker je moralo biti tiskano v neslovenskem podjetju, bo avtor hvaležen vsem, ki bi bili voljni poleg plačila prispevati tudi kaj k stroškom za izid te knjige.

Vino Ošlak

TELEKS, Ljubljana, 9. novembra 1979, str. 26—27.

mali oglasi

● PREVAJALSKA PISARNA v Münchnu uredi uradno prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje

in nudi pravno pomoč: Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifterstraße 21, telefon (089) - 14 13 702.

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. Obrnite se naslov: Gebr. HORZEN, Möbeltransporte, Biesenstr. 30, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. Telefon 02103-44 5 62. Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

preberite !

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

NOV ZANIMIV IN NAPET ROMAN:

Morris West - Jože Škerbec:

Hudičev advokat

Mohorjeva družba v Celovcu je z natisom in izdajo te knjige po pravici rečeno „zadela v črno“, kajti roman „Hudičev advokat“, ki ga je leta 1959 napisal znani avstralski pisatelj Morris West, je bil vsaj deset let po izidu verjetno najbolj brano leposlovno delo na svetu, zato je že preveden v vse glavne svetovne jezike.

Duhovnik monsinjor Blaise Meredith, po rodu Anglež, zaposlen pri Obredni kongregaciji v Rimu, je prebil večino svojega službovanja z raziskovanjem neoporečnosti življenja, torej tudi — in to še posebno — napák ljudi, ki naj bi jih papež proglasil za svetnike. Zato se je oprijel človeka s to službo pridevek „hudičev advokat“.

Naenkrat Meredith zve, da bo zaradi raka v pol leta umrl. Tako rekoč na pragu njegove smrti ga pošljejo v južno Italijo, v Kalabrijo, da na kraju samem preišče zapleteno življenje nekega Giacoma Neroneja, ki ga imajo ljudje za svetnika, čeprav je znano, da je ušel iz angleške vojske in se skrival po južni Italiji in da je kot ljubimec neke tamkajšnje lepoticke postal oče njenega nezakonskega otroka. Prvič v življenju se srečuje ta duhovnik z živim življenjem in ne le z mrtvim papirjem.

Roman se dotika mnogih kočljivih in spornih življenjskih in dičnih vprašanj in ne odgovarja nanje vselej jasno in nesporno pravoverno. Vendar je osnovno gledanje romana na življenje tako zdravo človeško in krščansko, da bo naše bralce obogatil z mnogimi globokimi spoznanji.

Vse dogajanje se odvija pred očmi bralca zelo zanimivo in napeto, tako da knjige skoraj ne bo mogel odložiti, preden je ne bo do konca prebral. Nikomur torej ne bo žal, če jo bo vzel v roke.

Knjiga ima 304 strani in stane 70.— šilingov. Naročite jo lahko na naslov: Mohorjeva knjigarna v Celovcu, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt-Celovec, AUSTRIA.

POJASNILO: V 1. številki „Naše luči“ smo ponovno priporočili nakup nekaterih aktualnih knjig. — Pri navedbi cen sta se vrinili dve neljubi pomoti: Mauserjevi „LJUDJE POD BIČEM“ (3 deli) stanejo 160.— šil. (ne 140.—!), „V ROGU LEŽIMO POBITI“ pa 25.— šil. (ne 20.—).

pol smehca ...

„Obtoženi ste, ker ste sosedu rekli osel.“

„In kdo od obeh me toži?“

„Kaj mi priporočate, natakar? Lačen sem kot volk.“

„Ovčjo pečenko.“

Mož je pisal dnevnik: „Res sem vzoren človek: ne pijem, ne kadim, ne hodim v kino, ne gledam televizije, ne hodim na ples. Ob osmih hodim spat, ob šestih zjutraj spet na delo. A vse to se bo spremenilo, ko pridem iz ječe.“

Mož si obriše čevlje v zaveso v spalnici. Žena se razburi: „Kaj pa počneš? Ali misliš, da si v hotelu?“

„Kupil sem si novo srajco, a ovratnik mi je preozek.“

„Poskusi si umiti vrat!“

Soseda sosedi: „Danes sem razbila bajko o večvrednosti moških: sama sem popravila vodovodno pipo, ne da bi pri tem popila šest steklenic piva, preklinjala in se za nagrado vrnila šele po polnoči domov.“

Mali nečak je na obisku pri teti. Ta mu daje pri kosilu nasvete glede lepega vedenja: „Tonček, ne jej tako hlastno! Prvič to ni lepo, drugič ni zdravo...“

„...in tretjič nam boš vse pojedel,“ doda Tončkov bratranec.

Najbolj pametna leta v življenju so tista, ko začneš spoznavati, kako si neumen.

„Sprevodnik, odprite, prosim, okno, ker se bom sicer zadušil!“ zahteva potnik.

„Nikakor!“ se oglasi potnica. „Bom zmrznila, če ga odprete.“

„Prav,“ odgovori sprevodnik, „bom obema ugodil. Najprej bom

okno odprl, da boste vi, gospodična, zmrznili, potem ga bom pa zaprl, da se boste vi, gospod, zadušili.“

„Konjak, ki sem vam ga natočil, je star trideset let.“

„Za svojo starost je pa res majhen!“

Dva avta se zaletita. Voznika čakata na policijo.

Prvi izvleče iz žepa steklenico žganja in jo ponudi drugemu: „Naredite nekaj požirkov!“

Drugi res nekajkrat potegne iz steklenice. Potem vpraša prvega: „In vi ne boste pili?“

„Bom,“ odgovori ta, „a šele po pihanju balončka.“

Mož pride v krčmo: „Brž, brž, dvojni konjak, preden pride do poloma!“ V hipu ga zvrne. „Še enkrat, natakar, preden pride do poloma!“ To še dvakrat ponovi in vedno pove isto.

„Do kakšnega poloma naj bi prišlo?“ ga vpraša končno natakar.

„Do poloma s krčmarjem, ker nimam niti ficka, da bi plačal.“

„Kakšni časi! Sin si je zaželel za božično darilo električni navijalec

za lase, hčerka pa plinski vžigalnik za cigarete.“

„Ali imate na vaši hiši strelodvod?“

„Imamo, pa je pokvarjen: še nikoli ni treščilo vanj.“

Novega paznika zaporov je stari paznik uvajal v delo. Na koncu šolanja ga je vprašal: „Ali mislite, da boste našim kaznjencem kos?“

„Bom. Kdor ne bo hotel ubogati, bo takoj letel iz zapora.“

„Kaj misliš, žena, ko bi letos tako silvestrovala, kot sva takrat, ko še nisva bila poročena?“

„Kako pa je to bilo.“

„Vsak zase.“

„Kaj pa ti počneš ob prostih večerih?“

„Saj prostih večerov sploh nimam.“

„Kaj toliko delaš?“

„Ne, ampak ob osmih hodim spat.“

Tomaž je padel v reko. Prijatelja sta mu vrgla vrv in ga potegnili iz vode. Ko je bil na suhem, se je začel smejati.

„Kaj se pa smeješ?“

„Spomnil sem se, kako bi vidva sedla na tla, ko bi bil jaz vrv spuстил.“

Pred sodnikom.

„Ali priznate, da ste udarili tožnika po glavi?“

„Priznam, a noge je imel že prej krive.“

... pol jokca

TISTI, KI OSTANEJO NA CEDILU, NE POTREBUJEJO REŠETK.

„Gledal sem na televiziji odlično oddajo o varčevanju. Pravijo, da je stala pol milijarde.“

BOLJ JE ČLOVEK PODKOVAN, TEŽJE GA JAJAJO.

Problem zaposlovanja mladih strokovnjakov se bo rešil sam od sebe: sčasoma bodo prenehali biti mladi.

ČLOVEK JE EDINI POTOMEČ TISTE ŽIVALI, KI SE NAJHITREJE DRESIRA.

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S.W. 9 (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 83 56).
Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein bei Graz. (Tel. 03124 - 23 59).
P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck. (Tel. 0522 - 22 9 59).
Ivan Tomažič, Albertgasse 48 („Korotan“), 1080 Wien VIII.
Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).
Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkrich, Vorarlberg.
(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).
Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.
(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen.
Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.
(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1/361-80-68).
Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1/253-64-43).
Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.
Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.
Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-
Merlebach.
Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice.

ITALIJA

Jure Rode, Collegio Pio Latino, Via Aurelia Antica 408, 00165 Roma.

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).
Anton Stekl, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus, (Tel. 030 -
785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstraße 40. (Tel. 030 - 784 84 34).
Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Bausenhorststr. 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).
Pavel Uršič, 42 Oberhausen 11, Oskarstraße 29. (Tel. 0208 - 64 09 76
ali 64 11 72).
Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).
Mirko Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).
Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 2 85 00).
Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).
Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).
Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).
Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).
Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.
(Tel. 0821 - 9 79 13).
P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).
Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).
Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisden, 3630 Maasmechelen, Belgie.

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).
Jože Bratkovič, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Karner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.
(Tel. 01 - 50 31 32).
P. Angel Kralj, Kapuzinerkloster, 4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).

1-800-626-

5559

Quazny
Pan